

KI-notat nr.: 3/2011- Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Gullgruva Kraft AS/Gullbergelva kraftverk		
Fylke/kommune:	Sør-Trøndelag/Åfjord		
Ansvarlig:	Øystein Grundt	Sign.:	
Saksbehandler:	Solveig Silset Berg	Sign.:	
Dato:	05 DES 2011		
Vår ref.:	NVE 200800645-30		
Sendes til:	Søker og alle som har uttalt seg til saken		

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no
Org. nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
0827 10 14156

Søknad om tillatelse til å bygge Gullbergelva kraftverk i Åfjord kommune, Sør-Trøndelag fylke

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	4
Høring og distriktsbehandling	6
Søkers kommentar til høringsuttalelsene	17
Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader	29
NVEs vurdering	34
NVEs konklusjon	40

Sammendrag

Det er søkt om tillatelse til å bygge Gullbergelva kraftverk i Gullbergelva i Åfjord kommune, Sør-Trøndelag. Søknaden omfatter to utbyggingsalternativ. Hovedalternativet, Alt. 1, gjelder utnyttelse av en brutto fallhøyde på 206 m, mellom kote 299 og 93. Installert effekt er planlagt til 2,7 MW som er beregnet å gi en årlig middelproduksjon på 8,0 GWh. Maksimal slukeevne i kraftverket vil være 1,68 m³/s og vil utgjøre 186 % av middelvannføringen på 0,90 m³/s.

Alternativ 2 går ut på å bygge et kraftverk med inntak på kote 175 og kraftstasjon tilsvarende som i alt. 1 på kote 93. Dette vil gi en brutto fallhøyde på 82 m. Installert effekt i kraftverket vil bli 0,99 MW og årlig middelproduksjon på 3,30 GWh. Maks. slukeevne i dette alternativet er 1,42 m³/s som utgjør nær 150 % av middelvannføring på 0,95 m³/s. Alternativet er ikke prioritert da fremføring av rørgata, i følge søker, vil innebære større miljømessige konsekvenser og fordi alternativet gir høyere utbyggingskostnad.

Begrunnelsen for at det søkes om to alternativ er at det i søknadens miljørapport fremgår at området under og ved Blåfjellfossen innehar spesielle naturtyper med stedvis rik plante-, lav- og moseflora. Alternativ 2 unngår å berøre Blåfjellfossen ved at inntaket plasseres nedenfor denne.

Prosjektet er omsøkt med minstevannføringsslipp på 60 l/s hele året.

Åfjord kommune er positiv til prosjektet på visse vilkår. Det må slippes en minstevannføring på 60 l/s, inngrepene må gjøres så skånsomt som mulig og inntaksdam må sikres mot ev. fallulykker.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag ber om at prosjektet blir redusert og mener at en utbygging bare kan gjennomføres dersom inntaket blir lagt nedstrøms Blåfjellfossen, på grunn av miljøkvaliteter høyere opp i elva. Dersom NVE går inn for konsesjon kan FM gå med på en inntaksplassering som blir trukket bort fra fossenakken, dvs flyttes oppstrøms omsøkte damplassering. Driftsvannføringen må, i følge FM, reduseres av hensyn til vassdragets miljøkvaliteter, og omsøkte minstevannføring på 60 l/s må økes vesentlig i forhold til hva søker har foreslått.

Sør-Trøndelag fylkeskommune går ikke imot prosjektet. FK ønsker at konsekvensene av en ev. utbygging så langt som mulig søker å minske de negative virkningene for friluftsliv, kulturminner og landskap med henvisning til vurderingene gjort i MIKRAST-prosjektet. I MIKRAST ble omsøkte prosjekt rangert som et problematisk prosjekt pga. negative virkninger ved inntak ovenfor Blåfjellfossen og tap av inngrepsfrie områder.

Statens vegvesen region midt har ingen merknader til prosjektet.

Reindriftsforvaltningen i Nord-Trøndelag slutter seg til uttalelsen fra Fosen reinbeitedistrikt og understreker behovet for avbøtende tiltak ved en ev. utbygging.

Fosen reinbeitedistrikt går ikke imot en utbygging, men påpeker at en utbygging etter alt. 1 er uheldig for rein pga. plasseringen av inntaksdam. Det bør gjøres avbøtende tiltak for rein ved ev. utbygging, bla. ved å sette opp grind på veien inn til kraftstasjonen og at eksisterende gjerder ved Vinnangårdene rustes opp.

Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag ber om at alternativ 1 avvises pga. tap av viktige naturkvaliteter og INON-områder. Derneft bør også alternativ 2 unngås. En ev. konsesjon bør omfatte krav til utforming og plassering av inntaket for å redusere negativ miljøvirkning.

Kjell Vingen er sønn av en av grunneierne og mener at de privatrettslige forhold/ fallrettighetene ikke er avklart. Han er i mot utbyggingen av hensyn til tap av inngrepsfrie områder. Videre fordi fremføring av anleggsvei vil ha negativ virkning for friluftsliv, naturopplevelser og biologisk mangfold og fordi kraftverket bare vil gi et marginalt tilskudd til energiforsyningen.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 8,0 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. I 2010 klarerte NVE om lag 0,9 TWh ny energi fra småkraftverk. De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. NVE mener at så lenge disse interessene ikke er av stor verdi eller dersom de kan avbøtes i tilstrekkelig grad gjennom vilkår, så kan det gis konsesjon til tiltaket. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

NVE mener at konsekvensene for biologisk mangfold vil være akseptable ved en utbygging av Gullbergelva. Dette under forutsetning om at det slippes en sesongavhengig minstevannføring.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Gullgruva Kraft A/S tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Gullbergelva kraftverk i hovedsak etter alt. 1. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Gullgruva Kraft AS, datert 5.12.2008:

"Gullgruva Kraft A/S (SUS) ønsker å utnytte vannfallet i Gullbergelva, vassdragsnummer 135.3C0, i Åfford kommune i Sør- Trøndelag fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

- *Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:*
 - *å bygge Gullbergelva kraftstasjon*
- *Etter energiloven om tillatelse til:*
 - *bygging og drift av Gullbergelva kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden. Drift og vedlikehold av høyspentdelen av anlegget vil bli satt bort til Trønder Energi Nett A/S, som er lokal netteier i området."*

Hoveddata for prosjektet fremgår av tabellen under:

Gullbergelva kraftverk, hoveddata			
TILSIG		Alt. 1	Alt. 2
Nedbørfelt	km ²	13,0	13,7
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	28,5	30,0
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	69,5	69,5
Middelvannføring	l/s	903	952
Alminnelig lavvannføring	l/s	58	60
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	45,5	46,7
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	58,5	59,8
KRAFTVERK			
Inntak	moh.	299	175
Avløp	moh.	93	93
Lengde på berørt elvestrekning	m/km	1500	900
Brutto fallhøyde	m	206	82
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,43	0,19
Slukeevne, maks	l/s	1680	1420
Slukeevne, min	l/s	70	200
Tilløpsrør, diameter	mm	900	800
Tilløpsrør lengde	m	1600	900
Installert effekt, maks	kW	2700	990
Brukstid	timer	4000	4000
Inntaksdam			
Inntaksdam volum	mill. m ³	0,008	0,006
Overløp høyde	moh.	299	175
Nivå vann – under overløp	cm	10	10
PRODUKSJON			
Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	4,57	1,88
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	3,43	1,42
Produksjon, årlig middel	GWh	8,0	3,30
ØKONOMI			
Utbyggingskostnad	mill.kr	16,75	13,05
Utbyggingspris	kr/kWh	2,10	3,95
Gullbergelva kraftverk, Elektriske anlegg			
GENERATOR (2 stk.)			
Ytelse	MVA	1,3 * 2	
Spennning	kV	0,69	
TRANSFORMATOR			
Ytelse		2,6	
	MVA	0,2	
Omsetning		0,69/22	
	kV/kV	0,39/0,23	

**NETTILKNYTNING
(kraftlinjer/kabler)**

Lengde	km	0,15
Nominell spenning	kV	22
Luftlinje el. jordkabel		Jordkabel

Høring og distriktsbehandling

NVE har mottatt følgende høringsuttalelser til søknaden:

Åfjord kommune, sektor for landbruk og tekniske tjenester har i brev datert 1.4.2009 uttalt følgende:

”(..)

Status etter kommuneplan:

- LNF-område
- Temakart naturforvaltning: Svært viktig naturforvaltningsområde (Z, B, L, F)
- Temakart kulturminner: Ny vegtrasé krysser gammel ferdselsåre
- Temakart landbruk: Streng holdning til arealbruk utenom landbruksformål
- Temakart reindrift: Viktig reindriftsområde

Øvre del av tiltaket (inntaksdam) ligger også ca. 350 m innenfor INON-inngrepsfritt område 1-3 km. Avstand til INON-sone 2 er ca. 1950 m, og til nærmeste villmarksområde, ca. 5 km.

Søknaden har vært utlagt til offentlig ettersyn med frist 20.03.09. Det er ikke mottatt henvendelser eller merknader til tiltaket i kommunen.

Søknaden er vurdert administrativt i samråd med sektorsjef.

Ang. naturforvaltning: Tiltaket ligger i ytterkant av svært viktig naturforvaltningsområde, med kvaliteter innfor zoologi/vilt, biologi, landskapsvern og friluftsliv. Dette viste området, benevnt som nr. 30 i temakartet (sektorkart) er svært stort, og de nevnte kvaliteter vil kunne variere noe innenfor området.

Utfarten i området beskrives som beskjedent etter utbygging av veg fra Breivold til Kvernavatnet, som i dag kanaliserer den allmenne utfarten i området i stor grad. Atkomstveg til inntaksdam følger i starten en del av eksisterende skogbruksveg (traktorveg) opparbeidet delvis i trasé for gammel ferdaveg. Det er opplyst at denne vegen benyttes mest av grunneierne i området under jakt, og til videre atkomst til setre/hytter innpå fjellet. Skogavegen er i fjor også utbedret noe i nedre del uten formell godkjenning, og det er også mottatt negative merknader til utførelsen av denne. Det vil bli foretatt en befaring i så henseende, når snøen er forsvunnet i området.

I følge konklusjonen ved kartlegging av biologisk mangfold nedenfor inntaksdammen vises til at det ikke er funnet forekomster av rødlistearter, og de registrerte verdiene knyttet til Gullbergelva er ellers små. Det mest verdifulle området er bekkeløfta ved Blåffjellfossen, der det finns fuktrevende mosearter. Det anbefales en minstevannføring som tilsvarer alminnelig lavvannføring i elva på ca. 60 l/s, noe som også vil bli etablert av utbyggerne.

Ved at rørgate graves ned i hele sin lengde, og ved at atkomstveg gis en god estetisk utførelse, samt at det opprettes en minste vannføring, antas ikke dette prosjektet å medføre vesentlige ulemper for biologi, dyreliv, friluftsliv eller utfart.

Ang. kulturminner: *Trasé for gammel sti/ferdselsåre, som i starten følger skogavegen, ligger videre på høydedraget mellom Gullbergelva, og omsøkte rørtrasé/atkomstveg til inntaksdam. Sti vil krysse atkomstvegen i nærheten av inntaksdammen, men dette anses å ha minimal betydning for stien som kulturminne. Det verste er at denne stien i følge en melding har blitt vesentlig ødelagt ved kjøring med gravemaskin til en hytte innpå fjellet. Dette forholdet er anmeldt. Det er ellers ikke registrert automatisk fredede kulturminner i området.*

Ang. landbruk: *Jordbrukssjef sier på forespørsel at kraftproduksjon vurderes å være et ledd i styrking av næringsgrunnlaget for beboerne i dette området, og at det således ikke er noen merknader til tiltaket. Det er tidligere gitt konsesjon til Gullgruva Kraft AS ved behandling i Landbruks- og utmarksnemnda, jfr. sak 9/09 i møte 30.01.09.*

Ang. reindrift: *Reindriftsnæringen må selv komme med uttalelse til søknaden. Søknaden er også i henhold til adresseliste oversendt dit av NVE.*

Ang. INON-inngrepsfritt område: *Kommunen har ingen direkte merknad til at anlegget vil redusere dette området noe. Det antas at Fylkesmannen vil kommentere dette forholdet nærmere.*

Annet: *Inntaksdammen medfører en heving av vannspeilet på stedet. Dette medfører også at demningen vil bli tilsvarende høyere, i henhold til søknad, totalt 4 m. Dette er ikke så voldsomt høyt, men det anbefales likevel at den, for å unngå fallulykker, avspærres for å hindre enkel atkomst til denne.*

Konklusjon:

Åfjord kommune er positiv til planene om etablering av Gullbergelva kraftverk, med omsøkte inntaksdam, rørgate og kraftstasjon, som omsøkt. Tiltaket antas å ikke berøre allmenne interesser i vesentlig grad, og de positive effektene ved etableringen anses å overstige de negative. Dette med forbehold om at anlegg og veger utføres på en estetisk god måte, der sår og skader i terrenget blir reparert på best mulig måte. Det forutsettes at det etableres en minste vannføring gjennom inntaksdam i Gullbergelva tilsvarende 60 l/s. Det forutsettes også, for å unngå fallulykker, at inntaksdam sikres på en slik måte at uvedkommende ikke enkelt kan ta seg utpå demningen."

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har i brev datert 3.4.2009 uttalt:

"Vi viser til NVE's oversendelse av 30. januar 2009 i anledning søknad fra Asbjørn O. Flenstad m. flere om tillatelse til å bygge Gullbergelva kraftverk i Gullbergelva, en sideelv til Åmunddalselva i Sjødalen.

Kraftverket er utredet gjennom MIKRAST-prosjektet. Ut over dette foreligger det en undersøkelse om reguleringens virkninger på biologisk mangfold utført av Allskog BA, og en kartlegging av biologisk mangfold med hovedvekt på lav og moser er utført av Vitenskapsmuseet og Høgskolen i Nord-Trøndelag, begge vedlagt søknaden.

Utbyggingsplanene

Kraftverket er planlagt i Gullbergelva en knapp km nedstrøms Flenstad på elvas sørside. Nedbørfeltet ved inntaket er 13,0 km², og omfatter en rekke større og mindre vatn. Kraftverket (2700 MW) er lagt til kote 93 med inntak på kote 299. Reguleringsmagasin inngår ikke i

søknaden, men det skal etableres en inntaksdam på ca. 8000 m³ med damkrone på drøyt 20 m lengde og 4 m høyde, utført i betong.

Rørledningen (900 mm) vil få en lengde på 1600 meter, og skal i sin helhet graves/sprenges ned på østsiden av elva i god avstand fra elvestrengen. Avløpet fra kraftverket vil gå til Gullbergelva i en ca. 20 meter lang åpen, steinsatt kanal. Overføring til eksisterende nett skal skje med jordkabel (150 m) i utmark.

Maksimal driftsvannføring vil bli 1680 l/s, som ligger godt over middelvannføringen på 903 l/s. Minste driftsvannføring er 70 l/s, mens alminnelig lavvannføring er beregnet til 58 l/s. Kraftverket blir ikke effektkjørt.

Det foreligger et alternativ 2 for inntak, som ligger umiddelbart nedstrøms Blåffjellfossen. Dette alternativet anses av søker å være lite aktuelt, da utbyggingsprisen per kWh er beregnet til kr 3,95. Alternativet er derfor ikke omtalt i detalj, og Fylkesmannen oppfatter ikke dette alternativet som en del av søknaden.

Eksterne merknader

Åfjord kommune bemerker i sin uttalelse av 1. april 2009 at kraftverket i henhold til kommuneplanen ligger i LNF-område, at reguleringen berører et svært viktig naturforvaltningsområde, og at det utgjør et viktig reindriftsområde. Kommunen stiller seg likevel positiv til utbyggingsplanene, da tiltaket ikke vil berøre allmenne interesser i vesentlig grad, og da de positive effektene anses å overstige de negative. Det forutsettes at anlegg og veier utføres på en estetisk god måte. Det forutsettes vider slipp av minstevannføring på 60 l/s, og at inntaksdammen sikres mot unødig ferdsl.

Sør-Trøndelag fylkeskommune har ikke registrert automatisk fredete kulturminner i henhold til kulturminneregisteret, og antar at det er liten risiko for at utbyggingene skal komme i konflikt med automatisk fredete kulturminner. Fylkeskommunen har i så måte ingen merknader til utbyggingen, men minner om den generelle aktsomhetsplikten etter § 8 i kulturminneloven. Det bes om at det blir tatt hensyn til spor etter eldre kvern- og sagbruksdrift.

På bakgrunn av at prosjektet ligger innenfor et viktig turområde i henhold til FRIDA registeret, anmodes det om at en eventuell utbygging blir utført så skånsomt som mulig. Tap av inngrepsfrie områder og biologisk mangfold knyttet til Blåffjellfossen anses å være negative faktorer ved en utbygging.

Fylkesmannen har ikke mottatt andre uttalelser til søknaden fra lokalt eller regionalt hold.

Fylkesmannens vurdering

Etter Fylkesmannens oppfatning inneholder søknaden de nødvendige opplysninger som skal til for å kunne gjennomføre en saksbehandling. De biologiske uttalelsene som er vedlagt søknaden gir et tilstrekkelig detaljert bilde av det biologiske mangfoldet knyttet til området. Det anses ikke nødvendig å gjennomføre ytterligere biologiske detaljundersøkelser.

Fylkesmannen kan på bakgrunn av søknaden, de vedlagte miljørapportene, MIKRAST rapporten og egne vurderinger summere følgende:

- Vassdraget er ikke varig vernet.
- Det er ikke etablerte verneområder innen det berørte området.
- Inngrepet vil berøre det FRIDA-registeret turområde Gjuvatnet - Langløfta-Lysvassheia.

- Øvre del av utbyggingsområdet ligger ca. 350 meter innenfor INON sone 1, og 1950 meter fra grense sone 2.
- I henhold til kommuneplanen ligger Gullbergelva innenfor et område som karakteriseres som "svært viktig naturforvaltningsområde".
- Utbyggingen vil medføre etablering av en 1550 meter lang anleggsvei i tilknytning til rørledningen, som vil bli delvis tilbakeført etter anleggsperioden. Ankomsten til kraftstasjonen skal skje på eksisterende vei.
- Inntaksdam 20 m lang og 4 m høy i betong. Oppdemt areal ca. 350 m².
- Rørledningen skal i sin helhet graves/sprenges ned. Nettilknytning vil skje med jordkabel.
- Overskuddsmasse skal planeres ut i terrenget.
- Maksimal driftsvannføring vil utgjøre 186 % av middelvannføringen.
- Kraftverket vil ikke bli effektkjørt
- Det blir anbefalt en minstevannføring på 60 l/s sluppet fra inntaksdammen.
- Vassdraget har ikke oppgang av anadrome laksefisk. Den berørte elvestrekningen har en svært begrenset bestand av innlandsørret, men denne representerer liten eller ingen fiskeinteresser.
- Blåfjellfossen framstår som det viktigste naturelementet på den berørte strekningen. Fossen anses å ha potensial for rødlistearter, men det ble registrert arter som krever høy og stabil fuktighet.
- Ingen trua moser, lav eller vegetasjonstyper ble registrert.
- For øvrig er det ikke registrert truede eller sårbare dyrearter innen det aktuelle området. Det er ikke registrert arter som er direkte avhengig av vannstrengen.
- Det er ikke registrert fredete SEFRAK-objekter i vassdraget. Rester av eldre kvern- og sagbruksdrift er registrert.
- Kommunen anser (deler av) området å være viktig reindriftsområde. (Dette synes å bli nedtonet av søker.)

Etter dette synes de viktigste problemstillingene ved en utbygging å være knyttet til reduksjonen av INON-området og Blåfjellfossen som naturobjekt og som mulig biotop for rødlistearter. Hva angår INON-området, opplyser søker at sone 1 og sone 2 vil bli redusert med hhv. ca. 1,2 km² (0,8 %) og ca 2 km² (3 %). Dersom kraftverket flyttes ned til ca. kote 275, vil inngrepet i INON-området begrenses til et minimum.

Den planlagte utbyggingen vil medføre at Blåfjellfossen i deler av sesongen blir redusert som et synlig landskapselement. På grunn av sin noe vanskelige tilgjengelighet er den ikke mye besøkt, og i M1KRAST-rapporten er Blåfjellfossen vurdert å være av lokal verdi.

Som naturbiotop utgjør Blåfjellfossen og nærområdet et særpreget miljø. Områdene i og rundt fossen antas å ha et potensial for rødlistearter, men i ingen slike er funnet. Utpregete fossesprøytoner ble ikke registrert, men fossens vannføringsregime gir likevel grunnlag for arter som krever høy og stabil luftfuktighet. Det kan derfor reises spørsmål om hvorvidt en minstevannføring på 60 l/s vil være tilstrekkelig til å opprettholde et tilfredsstillende miljø i fosseområdet. Fylkesmannen vil i denne sammenheng peke på at kraftverkets maksimale

driftsvannføring utgjør 186 % av middelvannføringen. Etter Fylkesmannens oppfatning bør de biologiske forholdene i dette tilfelle tilsi at en vesentlig mindre del av vannføringen blir utnyttet, for derved å redusere periodene med minstevannføring.

Ut over problematikken knyttet til INON-området og Blåfjellfossen, synes ikke allmenne interesser å bli berørt i vesentlig grad ved en utbygging.

Et utbyggingsalternativ 2 er anført, men anses av søker å være prismessig ulønnsomt, og framsettes derfor ikke som noe reelt alternativ. En plassering av inntaket ved foten av Blåfjellfossen vil ikke redusere det tilstøtende INON- området, og Blåfjellfossen og miljøet rundt vil i all hovedsak forbli uberørt. Det vil bli en vesentlig kortere anleggsvei opp til kraftverksinntaket, da en eksisterende traktorvei for skogsdrift bare trenger å forlenges noen hundre meter (jfr. søknadens vedlegg 2). Rørledningen synes stort sett å kunne følge skogsbilveien ned til inntaket.

Konklusjon

- *Reduksjonen av det tilstøtende INON-området gjør at en flytting av inntaket til ca. kote 275 bør vurderes.*
- *Blåfjellfossen er et naturelement som krever et betydelig vannregime for å kunne opprettholde hensiktsmessige biotoper for fuktighetskrevenne arter. En minstevannføring på 60 l/s anses å være et minimum for å kunne opprettholde artsmangfoldet knyttet til fossen. En maksimal slukeevne som ligger nærmere vassdragets middelvannføring må vurderes.*
- *En plassering av kraftverksinntaket nedenfor Blåfjellfossen blir av søker vurdert som ulønnsomt. Etter Fylkesmannens oppfatning bør dette alternativet likevel vurderes nærmere.*

En utbygging vil kunne gjennomføres uten spesiell tillatelse i henhold til forurensningsloven, jfr. lovens § 8."

Sør-Trøndelag fylkeskommune har uttalt følgende i brev av 24.3.2009:

"Sør-Trøndelag fylkeskommune har mottatt ovenfornevnte søknad til uttalelse, og ønsker å komme med følgende merknader. Søknaden er vurdert spesielt ut fra fylkeskommunens ansvarsområder angående friluftsliv og kulturminner.

Kulturminner

Så vidt vi kan se ut fra kulturminneregisteret er det ikke registrert automatisk fredete kulturminner i det aktuelle området for kraftverket. Selv om kulturminneregisteret er noe mangelfullt, vurderer vi det slik at det vil være relativt liten risiko for at det skal komme i konflikt med automatisk fredete kulturminner. Sør-Trøndelag fylkeskommune har dermed ingen merknader til at området nyttes til tiltenkte formål, men minner om den generelle aktsomhetsplikten etter § 8 i Kulturminneloven. Skulle en under arbeidets gang støte på noe som kan være et automatisk fredet kulturminne skal arbeidet stanses og regional kulturminnemyndighet (fylkeskommunen) varsles.

I søknaden nevnes det at det kan finnes spor etter eldre kvern- og sagbruksdrift i den berørte elvestrekningen. Vi ber om det i en evt. anleggs- og driftsfase tas hensyn til konstruksjonsrestene og at en i størst mulig utstrekning unngår å fjerne eller skade dem. Fotodokumentasjon og kartfesting av konstruksjonsrestene bør også gjennomføres.

Friluftsliv

Det omsøkte prosjektet ligger innenfor et større turområde i Åfjord kommune. Turområdet er registrert i FRIDA-registeret (205 A/P) — Gjuvvatnet- Langløfta- Lysvassheia. Området er brukt til turgåing og jakt og fiske. I kommuneplanen ligger Gullbergelva innenfor et område som karakteriseres som -svært viktig naturforvaltningsområde" på bakgrunn av zoologi, biologi, landbruk og friluftsliv. Den omsøkte traseen vil blant annet krysse en gammel ferdselsåre like ved planlagt inntak. En eventuell utbygging må derfor utføres på en så skånsom måte som mulig for å minske den påvirkningen dette vil kunne få på den ferdselen som foregår i og rundt området.

Øvrige kommentarer

I MIKRAST rangeres dette prosjektet som et rødt prosjekt (problematisk) ved full utbygging. Bakgrunnen for at dette prosjektet ble rangert slik er blant annet eventuelle tap av inngrepsfrie områder og negative virkninger ved inntak over Blåffellfossen. Det omsøkte prosjektet vil berøre Sone 1 av inngrepsfrie områder. Blir områdene i nedre del av vassdraget utbygd så rangeres prosjektet som grønt (godt prosjekt). Det er en nasjonalt målsetting at tap av inngrepsfrie områder bør unngås.

Sør-Trøndelag fylkeskommune ønsker med dette at konsekvensene av en eventuell utbygging så langt som mulig søker å minske de negative innvirkningene på friluftsliv, kulturminner og landskap med bakgrunn i MIKRAST-registreringene se link <http://www.fylkesmannen.no/enkel.asx?m=33789&amid=1300195>.

Reindriftsforvaltningen i Nord-Trøndelag har følgende merknader i brev av 20.3.2009:

"Vi viser til brev fra NVE, datert 30.01.09, vedrørende overnevnte sak. Den omsøkte kraftutbyggingen ligger innenfor Fosen reinbeitedistrikt. Vi har mottatt kopi av reinbeitedistriktets uttalelse til NVE, datert 17.03.09, om denne saken. Deres uttalelse er forholdsvis fylldig i forhold til deres bruk av det aktuelle området og hvilke konsekvenser utbyggingen kan få. Reindriftsagronomen ser ingen grunn til å utfylle disse vurderingene og viser derfor til uttalelsen fra Fosen rbd og ber om at deres synspunkter blir tatt hensyn til. Reindriftsagronomen slutter seg også til reinbeitedistriktets påpeking av behov for avbøtende tiltak, dersom det blir gitt tillatelse til utbygging. Det må derfor settes som vilkår for en eventuell tillatelse etter vannressurslovens § 8 at:

- Veien til kraftstasjonsbygning stenges med grind som hindrer at reinen ledes ned mot dyrka mark.*
- Eksisterende gjerder rundt innmark ved Vinnangårdene opprustes slik at de hindrer reinen å oppsøke dyrka mark."*

Fosen reinbeitedistrikt har i brev datert 17.3.2009 uttalt:

"Reindrifts bruk av området;

Området brukes til reinbeite hele året, og særlig om våren. Området er definert som kalvingsområde for rein. Reinen benytter hele området fra planlagt, -inntaksdam(alt.1), -rørgatetrasè, og -kraftverkstasjon. Øvre deler av området, dvs områdene ved inntaksdam og øvre deler av rørgatetrasè er mest benyttet som reinbeite, mens de nedre områdene ved nedre deler av rørgatetrasè og ved kraftstasjon er mindre benyttet. Særlig om våren i slutten av april, når det begynner å bli bart i liene ovenfor bebyggelsen i Sjødalen kan rein oppholde seg i lengre tid av gangen i dette området. Det er minst 2 stk trekk/flytteleier for rein i området ved planlagt inngrep; en trekk/flytteleier over Gullbergelva like ovenfor planlagt inntaksdam (alt.1),

en trekklei øst av Kleivatjønna. Området mellom Blåffjellet – Gullbergnova – Raplia er tidlig bart, likevel om det er forholdsvis høyt beliggende.

Om våren har rein lett for å oppsøke dyrket mark i Sør-dalen. Dette har ikke vært ønskelig fra flere av grunneierne i området. Men når gjerdene som skal verne innmarka fram til i dag ikke blir opprustet/vedlikeholdt, er det umulig å holde rein ute permanent fra innmarka. Dette er et fenomen som inntreffer årvisst, og med varierende antall rein. Rein slutter med å oppsøke innmark så snart det begynner å bli grønt i utmarka.

Konsekvenser for reindrifta, om omsøkte tiltak blir gjennomført;

Inntaksdam; Dammen (alt 1.) er tenkt plassert nedenfor en liten foss. Plasseringen her vil sannsynligvis ikke medføre noen større ulemper for rein/reindrift. Trekk og flyttelei går ovenfor dam/bassenget. Evt ulemper kan være bratte fjellvegger rundt bassenget, slik at dyr som evt forviller seg ned i dette bassenget ikke kommer seg ut av dette. Er og usikker på hvordan isforholdene evt vil bli i dette bassenget. Plasseringen av inntaksdam (alt 2.) anser vi som uproblematisk for rein/reindrift.

Rørgatetrasè; Om røret blir nedgravd i sin fulle lengde, som beskrevet i søknaden, anser vi dette som uproblematisk. Etter noen år vil det meste av rørgatetrasèen ha tilgrodd med nye beiteplanter. Men denne traseen kan bli en ledevei for rein ned til innmark i Sør-dalen.

Kraftstasjonbygning; Plasseringen av denne grei nok for rein/reindrift. Fosen RBD hadde tidligere sak på uttalelse, datert 11.09.97., og det var fradeling av tomt nettopp til denne kraftstasjonsbygningen. Her var hovedbudskapet fra oss at veien til kraftstasjonsbygningen måtte utstyres med grind og eksisterende gjerdene ved Vinnangårdene måtte opprustes, for å hindre at rein oppsøker innmarka.

Konklusjon; Fosen RBD vil bemerke at evt bratte fjellvegger og isforhold ved inntaksdam, basseng (alt 1.) kan bli uheldig for rein og andre dyr som evt forviller seg i dette.

Rørgatetraseen kan fungere som ledevei for rein, og forsterke presset av rein som vil oppsøke dyrket mark ved Vinnangårdene. Avbøtende tiltak er at vei til kraftstasjonsbygning bør kunne stenges med grind, og at eksisterende gjerdene rundt innmark ved Vinnangårdene opprustes slik at disse hindrer rein i å oppsøke dyrket mark. Gjerdene ved innmarka bør være funksjonelle allerede når det begynner å bli bart på innmarka."

Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag har uttalt i brev av 20.3.2009:

"(..)

Vi ber om at NVE avviser søknadens alternativ 1 fullstendig, som eit inngrep som medfører tap av viktige naturkvaliteter og tap av inngrepsfri natur.

Vi ser det slik at ein også bør unngå alternativ 2. Ein eventuell konsesjon bør omfatte krav til utforming og plassering av inntaket for å redusere negativ miljøverknad.

Alternativ 1

Gjennom Mikrast-prosjektet, med både fylkeskommunen og Fylkesmannen som deltakere, vart det gjennomført miljøvurdering av mange aktuelle småkraftprosjekt i Sør Trøndelag. Gullbergelva er eit av dei aktuelle kraftverka som vart vurdert gjennom Mikrast-prosjektet. Konklusjonen er at ei utbygging som omfattar Blåffjellfossen (alternativ 1 i søknaden) er eit klårt «raudt» prosjekt, det vil seia eit prosjekt som ikkje bør bli gjennomført på grunn av stor miljøkonflikt. Ei utbygging som omfattar nedre del av elva (alternativ 2) er vurdert til å ha akseptable virkningar på miljøet.

"Raud" vurdering gjennom Mikrast har mellom anna grunnlag i at inngrepet medfører tap av inngrepsfritt areal av typen 1-3 km og 3 – 5 km frå næraste inngrep. Det vil til og med påverke «villmarksprega» område med over 5 km frå næraste større inngrep.

Vi er samde med vurderinga i Mikrast i at utbygging som medfører tap av inngrepsfri natur, spesielt når det gjeld 3 – 5 km sonen og villmarksprega natur, er eit alvorleg inngrep som det er spesielt viktig å unngå.

Regjeringa har lovt å stanse tapet av biologisk mangfald innan 2010, og vern av inngrepsfri natur er ein sentral del av strategien for å oppnå dette målet.

Dette er ein strategi som også Stortinget har slutta seg til, og vi vil her vise til, og slutte oss til synspunktet til Energi og miljøkomiteen i Innst S. Nr 228 (2004 - 2005):

"Fysiske inngrep og endret arealbruk utgjør den viktigste trusselen mot biologisk mangfold, og at summen av mange små inngrep som alene synes ubetydelige, utgjør en snikende fare for mange arter. Vi øker oppmerksomheten mot sum-konsekvenser av inngrep som hver for seg fremstår som små. "

Vi vil vidare vise til oppsummering av Riksrevisjonens rapport om arealforvaltninga, dokument nr. 3:11 (2006 –2007):

- Dagens arealforvaltning bidrar til en nedbygging av områder som Stortinget har vektlagt skal ivaretas*
- Store sammenhengende naturområder reduseres.*
- Nedbyggingen har konsekvenser for viktige verdier som friluftsliv, kulturminner og kulturmiljøer, produktive jordressurser, kulturlandskap og det biologiske mangfoldet.*

Det er med andre ord full politisk semje om at inngrepsfri natur, så lang mulig skal vernast mot inngrep, og Riksrevisjonen har peika på den manglande oppfølginga av dette.

Vi ser det slik at dersom Gullbergelva blir bygget ut, så blir dette enno eitt av desse "små" inngrepa som nasjonalt sett, medfører omfattande tap av inngrepsfri natur og gjer det vanskeleg, om ikkje umogleg å oppnå målsetjinga om å stanse tapet av biologisk mangfald.

(...)

Vi vil også leggja vekt på fukt-krevjande vegetasjon ved Blåffjellfossen, saman med gammelskog, slik det er omtalt i konsekvensutgreiinga om biologisk mangfald. Gammelskog kombinert med fukt frå fossestryk dannar grunnlag for rik variasjon, og med stor mulighet for raudlista artar, både når det gjeld mose og lav, sjølv om dette ikkje vart registrert ved befarung.

Ei utbygging som medfører sterk reduksjon i naturleg vassføring store delar av året, kan påvirke slike lokalitetar sterkt.

Vi vil her også støtte oss på vurderinga i konsekvensutgreiinga:

" Tiltaket vil kunne gi verdiendringer av påviste verdifulle miljøer. Det er særlig de registrerte naturtypene knyttet til området ved Blåffjellfossen som kan bli negativt berørt.

Redusert vannføring vil føre til mindre tilførsel av fuktighet via fossesprøyt, og derved kunne påvirke fuktighetskrevede arter i området. Det må imidlertid tilføyes at det er gjennomgående høy nedbør med periodevis flom i distriktet, som naturlig ivaretar fuktkrevede arter.

Ivaretagelse av den gjenværende gammelskogen i fossens nærområde vil også være positivt. Selv om den ikke er særlig lett tilgjengelig og synlig i landskapet, vil også Blåffjellfossen som landskapselement blir påvirket negativt ved en redusert vannføring."

Alternativ 2

Mikrast-prosjektet vurderte ei utbygging av nedre del som akseptabel ("Grøn" vurdering). Det er imidlertid viktige naturtypar også i nedre del av elva, knytt både til Kvennfossen, elvedeltaet og området rett under Blåffjellfossen. Søkjar peiker på at ei utbygging av alternativ 2 vil medføre eit stort naturinngrep, spesielt ved etablering av ein inntaksdam.

Vi vil i tillegg peike på, at sjølv om dette er utafor det inngrepsfrie området, så er det i randsona av eit større inngrepsfritt areal, og det er viktig også å ha strenge vurderingar her. Ut i frå ei slik samla vurdering, vil vi også frarå at det blir gjeve konsesjon til alternativ 2. Dersom det er aktuelt å gje konsesjon, er det behov for nærare vurdering av om utforming av inntaket, og det bør bli vurdert om inntaket bør bli flytta lenger ned for å redusere inngrepet.

Kraftsituasjonen i Noreg

Det blir hevda at det er underskot på elektrisk kraft, spesielt i Midt Noreg.

Her vil vi vise til at Energirådet, med Norsk industri, byggenæringa, EBL, Enova og fleire, ser det som fullt mogleg å oppnå ei energisparing på 20% innen 2020, og at regjeringa nettopp har sett ned eit "lavenergiutvalg" som skal leggja fram ei innstilling på potensiale og verkemiddel for energieffektivisering og redusert energibruk.

20% energisparing vil totalt sett gje eit energitilskot på 25 TWh, som er så mykje at det i dag ikkje er mogleg å få eksportert tilstrekkeleg energi. Også for Midt Noreg vil dette medføre ei dramatisk endring i energisituasjonen."

Faktaark fra MIKRAST-prosjektet følger uttalelsen som vedlegg.

Statens Vegvesen Region midt, Sør-Trøndelag distrikt har i brev av 9.2.2009 uttalt:

"(...)

Vegvesenet har ingen merknader til utbygging av kraftverk slik som foreslått."

Kjell Vingen, odelsberettighet til berørt eiendom, har i brev datert 11.6.2009 uttalt:

"(..)

Etter å ha sett på konsesjonssøknaden, med vedlegg, ser jeg at denne inneholder faktiske feil. Jeg ønsker derfor å komme med opplysninger jeg mener er relevante for saken, da jeg anser det som vesentlig at NVE baserer sin beslutning på korrekte opplysninger. Jeg tillater meg også å komme med noen vurderinger av ulike forhold knyttet til saken. For undertegnede har interesser knyttet til natur, miljø og allmennhetens interesser knyttet til friluftsliv langt større betydning enn eventuell fremtidig, personlig økonomisk vinning av tiltaket.

- Det opplyses i søknaden at det går traktorveger for skogsdrift fra parkeringsplass. Blant annet følger det traktorspor omtrent etter den traséen som er planlagt for rørgate. Traktorsporene skyldes ulovlig motorferdsel sommeren 2008 og kan gi inntrykk av at området er mer berørt fra før enn hva realiteten er. At kjøresporene er dannet etter mai 2008 kan dokumenteres gjennom ortofoto fra Norge i bilder, se www.norgebilder.no. De ferskeste bildene fra aktuelle område er tatt den 29. mai 2008 og viser ingen kjørespor etter traséen på dette tidspunktet, kun en sti. Den ulovlige kjøringen kan ventelig bekrefte av politiet. Det blir feil å bruke kjørespor som skyldes ulovlig kjøring som argument for at området allerede er berørt. Heller må det tilstrebes å rette på de terrengskader denne ferdsele har gitt.*

Det er også grunn til å bemerke at selv om det i området finnes en del skog og motorferdsel til skogsdrift er direkte hjemlet i lov om motorferdsel i utmark og vassdrag § 4, bokstav c, skal slik ferdsel skje i henhold til samme lov § 8: "Motorferdsel i utmark og vassdrag skal foregå aktsomt og hensynsfullt for å unngå skade og ulempe for naturmiljø og mennesker."

- *Undertegnede finner også grunn til å ytre bekymring over at gjennomføringen av tiltaket med etablering av anleggsveg til inntaksdam vil kunne øve et press på områdene innenfor i forbindelse med bruk av motoriserte kjøretøyer. Bekymringen er her størst knyttet til ulovlig bruk av barmarkskjøring. Med den tettheten som etter hvert finnes av slike kjøretøyer, utøves et stadig større press på våre naturområder.*
- *Det nevnes i søknaden at gammel setersti opp til utbyggingsområdet er lite brukt og at området er vanskelig tilgjengelig. Dette er rett og slett feilaktige opplysninger. Det er ingen grunn til å påstå at området er vanskelig tilgjengelig.*

Adkomsten gjennom utbyggingsområdet er ikke spesielt vanskelig og det går sti gjennom området. Det som har gjort adkomsten vanskeligere gjennom dette området det siste året, er stygge kjørespor på grunn av ulovlig motorferdsel med gravemaskin, som nevnt ovenfor. Kjøresporene må heller utbedres fremfor å bruke det som argument for at det er vanskelig adkomst gjennom området.

Området er heller ikke spesielt vanskelig tilgjengelig vinters tid, bortsett fra at snøfattige vintre kan gjøre fremkommeligheten vanskeligere på ski. Dette er imidlertid et generelt forhold som ikke er spesielt for nevnte trasé.

For å komme til områdene innenfor det planlagt utbyggingsområde er turen gjennom dette området en betydelig og opplevelsersrik del som absolutt har stor betydning i friluftslivssammenheng. At området brukes bare av grunneierne stemmer ikke. En god del andre enn grunneierne benytter stien gjennom området for bærplukking, naturopplevelse eller for å komme til hytter lenger inn på fjellet. Blant annet er området jevnlig brukt av undertegnede.

Det er heller ikke riktig at mye av trafikken inn i området går fra Breivold eller Amundal. Til tross for at det er laget skogsvei opp fra Breivold, er det en langt drøyere tur til områdene innenfor det planlagte utbyggingsområdet derfra.

- *Det hevdes i konsesjonssøknaden at fremkommeligheten vil bedres og at området blir lettere tilgjengelig for friluftsliv gjennom vegbygging opp til inntaksdammen. Det er feil å påstå at vegbygging ensidig er fordelaktig for friluftslivet. Å ferdes etter en sti gir en helt annen naturopplevelse enn å ferdes etter en veg, selv om dette er en enkel traktorveg. Opplevelsen av mer urørt natur, etter en sti som også har verdi som kulturminne, har stor betydning for mange. Akkurat som andre igjen setter pris på urørt, villmarkspreget natur uten en eneste sti.*

I senere tid er det sterkt fokus på universell utforming, også i friluftslivssammenheng, noe undertegnede også ser viktigheten av. Imidlertid er det de siste tiårene bygd store mengder skogs- og anleggsveger her i landet. De som har behov for, eller ønske om, å ferdes etter veger for å utøve sitt friluftsliv har allerede rike muligheter til det. Ved nybygging av veger blir det derfor feil å argumentere med at dette også er fordelaktig for friluftslivsinteressene. Med nevnte utbyggingstakt som har vært til stede i skogbruk og andre næringsformål, er det snarere sann at områder uten veger og andre inngrep får en stadig større verdi.

Det er grunn til å påpeke at et område som ikke brukes mye i friluftslivssammenheng, som områdene opp mot Blåfjellfossen, har stor betydning og interesse for enkelte utøvere av friluftsliv. For enkelte målgrupper har nettopp slike områder særlig interesse. I tillegg har slike områder en egenverdi, og vissheten om at slike områder fortsatt finnes, har i seg selv en verdi. Denne verdien er likevel vanskelig å sette i form av en kroneverdi.

Inngrepet vil gi en redusert kvalitet av området i friluftslivssammenheng.

- *Det hevdes at reduksjonen av de inngrepsfrie områdene som følge av den omsøkte utbyggingen er små. Det er en kjennsgjerning at summen av mange, i seg selv, små inngrep har bidratt sterkt til å redusere det totale arealet av inngrepsfrie områder i Norge, jevnfør figuren nedenfor. Figuren viser reduksjonen av inngrepsfrie områder i Norge fra 1900 til 2003, og er hentet fra Direktoratet for naturforvaltnings hjemmeside (www.dirnat.no). Reduksjonen av slike områder har fortsatt også etter 2003.*

Det er på høy tid å sørge for at slike områder ikke innskrenkes ytterligere. Dette er i seg selv grunn gode nok til at det omsøkte tiltaket ikke må tillates.

(...)

- *Det opplyses at utbyggingen gir et bidrag til norsk energiforsyning. Dette bidraget må samtidig betegnes som marginalt i nasjonal sammenheng. Det er i dag stor fokus på å finne energiproduksjon med lavt utslipp av klimagasser. Det kan gis inntrykk av at det meste kan tillates med denne begrunnelsen. I tillegg til fremtidig produksjon av klimavennlig energi er det nødvendig å ta natur- og miljøhensyn og hindre ytterligere nedbygging av inngrepsfrie naturområder i Norge.*
- *Vannkraftutbygging er heller ikke 100 % forurensningsfri, slik det blir påstått i søknaden. Ikke minst i anleggsfasen vil det være utslipp av klimagasser. Selv i driftsfasen vil det være noe utslipp.*
- *Det opplyses i søknaden at det ikke er fisk i den berørte elvestrekningen. Dette stemmer ikke. Mange har hatt fine opplevelser med fiskestang i kulpene oppover mot Blåfjellfossen, altså oppstrøms planlagt lokalitet for kraftstasjonen. Her er det bitevillig og livlig bekkeørret. Tettheten av ørret er overraskende stor i kulpene i elva.*

I søknaden sies det at fossefall ikke er registrert ved inventering av området.

Gullbergselva er en viktig habitat for fossefallet, hvor den påtreffes regelmessig. Jeg har selv registrert hekkende fossefall på den aktuelle elvestrekningen. Både fossefall og ørret er arter som er direkte avhengig av vannstrengen. I tillegg er det svært sannsynlig at det finnes insekter i elva som har en slik avhengighet.

- *Det angis fra rapport 2 at det er tilhold av vann- og vadefugler ved Rørtjønnan. Her er det grunn til å påpeke at dette gjelder i enda større grad et våtmarksområde (blaut myr) øst for Gullbergelva like ovenfor planlagt inntaksdam (UTM 32 Euref89 X=7086746, Y=570959). Dette har vel så stor relevans i denne saken som opplysningene om fuglelivet i Rørtjønnan. På den nevnte myra er det blant annet registrert enkeltbekkasin, rødstilk, krikand, stokkand, toppand, vipe, fiskemåke. Jordugle er også registrert her. Også vegetasjonen i tilknytning til dette våtmarksområdet er betydningsfull for mange arter av spurvefugler.*
- *Det oppgis i søknaden at alle fem grunneiere danner aksjeselskapet Gullgruva Kraft AS. Asbjørn Oskar Flenstad har til undertegnede gitt opplysninger om at eier av*

eiendommen gnr. 40, bnr. 2 ikke går inn i aksjeselskapet. Dette er muligens ikke av betydning for konsesjonsbehandlingen hos NVE, men det konstateres at det er motstridende opplysninger mellom opplysningene i konsesjonssøknaden og de opplysningene undertegnede muntlig har fått fra kontaktpersonen for Gullgruva Kraft AS.

Oppsummering og konklusjon

Det finnes andre interesser i det aktuelle utbyggingsområdet som må tillegges så stor vekt at konsesjon ikke må gis.

- *Inngrepet vil redusere arealet av inngrepsfrie områder, en ressurs som allerede er svært begrenset.*
- *Inngrepet, med fremføring av driftsveg til inntaksdammen, vil ha negativ innvirkning på friluftsliv og naturopplevelser. Med stor sannsynlighet vil fremføring av driftsveg også gi større press på områdene innenfor utbyggingsområdet, gjennom lettere tilgang med motorkjøretøy, først og fremst ved ulovlig bruk av barmarkskjøretøy.*
- *Inngrepet har negativ innvirkning på biologisk mangfold (middels), jevnfør rapporter som følger konsesjonssøknaden som vedlegg.*
- *Det omsøkte tiltaket har en marginal betydning for energitilgangen i nasjonal målestokk."*

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

Søker har i brev av 2.6.2009 kommentert de innkomne høringsuttalelsene slik:

Åfjord kommune:

Åfjord kommune har behandlet søknaden administrativt. I innledningen av uttalelsen refereres til områdets status i kommuneplan, som viser at tiltaket ligger innenfor LNF-område. (viktig landbruks, natur og friluftsområde) Videre vises til temakartene for naturforvaltning, kulturminner, landbruk og reindrift.

Ang. naturforvaltning:

Kommunen viser til at området ligger i ytterkant av et svært viktig naturforvaltningsområde, med kvaliteter innenfor zoologi/vilt, biologi, landskapsvern og friluftsliv. Det vises videre til at området er svært stort, og de nevnte kvaliteter vil kunne variere noe innenfor området.

Det vises til at utfarten i området er liten, at det ved kartlegging av biologisk mangfold ikke ble funnet forekomster av rødlistearter, og de registrerte verdiene knyttet til Gullbergelva ellers er små.

Det anbefales en minstevannføring på ca. 60 l/s.

Videre anføres at utføres prosjektet som omsøkt, med en god estetisk utførelse, antas prosjektet ikke å medføre vesentlige ulemper for biologi, dyreliv, friluftsliv eller utfart.

Vår kommentar:

I kommunens uttalelse under "Temakart landbruk" står oppført følgende tekst: "Streng holdning til arealbruk utenom landbruksformål".

Rett tekst i kommuneplanens "Temakart landbruk" er: "I disse områdene har landbruk streng holdning til etablering av fritidsbebyggelse. Boligbygging i tilknytning til stedbunden næring

kan tillates. Det bør utvises positiv holdning til ny næringsvirksomhet som medfører behov for å ta i bruk produktive næringsområder".

Vi har ellers ingen kommentar til punktet om naturforvaltning. Legger ved et kart, målestokk 1:50 000, der innfartsveiene til nevnte turområdet er inntegnet, samt de mest brukte turtraseene innenfor område.

Ang. kulturminner:

Det vises til en gammel setersti/ferdselsåre som ved en eventuell utbygging vil krysse den omsøkte rørtrasee/adkomstvei til inntaksdam, men at dette anses å ha minimal betydning for stien som kulturminne. Det er ikke registrert andre kulturminner på stedet. Videre påpekes en kjøring med gravemaskin som har skjedd etter stien.

Vår kommentar:

Ang. kjøringen med gravemaskin som har skjedd til en hytte innpå fjellet, anser en ikke det for vedrøre kraftverksplanene. Hva en hytteeier foretar seg kan ikke Gullgruva Kraft AS lastes for. Denne saken var for øvrig avsluttet da kommunen avga sin uttalelse til konsesjonssøknaden. For øvrig ingen kommentar.

Ang. landbruk:

Landbrukssjefen vurderer prosjektet som å være et ledd i styrking av næringsgrunnlaget for beboerne i området og at det således ikke er noen merknad til tiltaket. Vedrørende den gitte konsesjon som nevnes, antas at det siktes til konsesjon på leie av fallrettighetene i Gullbergelva.

Vår kommentar:

Ingen kommentar.

Ang. reindrift og INON - områder:

Her viser kommunen til uttalelser fra reindriftnæringen og Fylkesmannen.

Ang. annet:

Kommunen anbefaler at området ved inntaksdam sikres mot fallulykker.

Vår kommentar:

Sikring av inntaksdam er medtatt i utbyggingsplanene.

Kommunens konklusjon:

Kommunen er positiv til planene om kraftverk i Gullbergelva, og anser ikke at de allmenne interesser vil bli berørt i vesentlig grad og at de positive effektene ved etableringen vil overstige de negative. Dette under forutsetning av at anlegget utføres som planlagt, og på en estetisk god måte og at det etableres en minste vannføring gjennom inntaksdam tilsvarende 60 l/s.

Fylkesmannen Sør-Trøndelag

Etter Fylkesmannens vurdering inneholder konsesjonssøknaden de nødvendige opplysninger om prosjektet til at en saksbehandling kan gjennomføres. På bakgrunn av søknaden, miljørapportene, MIKRAST-rapporten og egne vurderinger gjør Fylkesmannen en oppsummering av fakta i forhold til prosjektet, og konkluderer med at en reduksjon av INON-området og Blåfjellfossen som naturobjekt og som mulig biotop for rødlistearter er de viktigste problemstillinger ved utbyggingen.

Fylkesmannen sier videre at en flytting av inntaket ned til ca. kote 275 vil inngrepet i INON-området reduseres til et minimum. Blåfjellfossen vil i deler av sesongen blir redusert som et synlig landskapselement. På grunn av tilgjengeligheten er Blåfjellfossen lite besøkt, men er MIKRAST-rapporten vurdert å være av lokal verdi.

Fylkesmannen peker også på at: "Ut over problematikken knyttet til INON-området og Blåfjellfossen synes ikke allmenne inntresser å bli berørt i vesentlig grad ved en utbygging".

I sin konklusjon ber Fylkesmannen om å vurdere flytting av inntaket til ca. kote 275, for å redusere inngrepet i INON-området, samt vurdere den planlagte minstevannføring på 60 l/s, noe som Fylkesmannen anser for å være et minimum for å kunne opprettholde artsmangfoldet knyttet til fossen. Han ber også om en vurdering av maksimal slukeevne som ligger nærmere middelvannføringen og at alt.2 med inntak nedstrøms Blåfjellfossen vurderes nærmere.

Vår kommentar:

Fylkesmannens vurderinger samsvarer godt med våre egne vurderinger av prosjektet, og vi har ingen kommentarer til høringsuttalelsen ut over at vi i det etterfølgende vil forsøke å belyse de elementer som Fylkesmannen tar opp i sin konklusjon.

Flytting av inntaket til ca kote 275:

Teknisk er det mulig å flytte inntaket til kote 275. Under forutsetning at max slukeevne og minstevannføringer er som omsøkt vil dette alternativet gi en beregnet middelproduksjon på 7,35 GWh mot 8,0 GWh i det omsøkte alternativet, noe som gir en redusert produksjon på 0,65 GWh.

Anlegg av dam/inntak ved denne kote vil gi en større kostnad, samt at de varige naturinngrepene vil være langt større en ved inntak ved kote 299. Fremføring av rør og vei vil måtte medføre store sprengningsarbeider i sterkt sidehellende terreng, noe som vil gi fjellskjæringer på inntil 10 m høyde.

Estimerte kostnader ved etablering av inntak ved kote 275	mill. NOK
Dam, inntaksarrangement	1,00
Rør og legging/omfylling av rør	6,90
Vei	0,60
Kraftstasjon. Maskin/elektro	6,20
Bygg	0,70
Transformator, nettbryter og høyspent kabel	0,60
Landskapspleie	0,20
Uforutsett	1,00
Planlegging. Administrasjon.	0,20
Erstatninger, tiltak, erverv, etc	0,05
Finansieringsavgifter og avrundning	0,60
Sum utbyggingskostnader	18,05
Utbyggingskostnad pr. kwh	2,45

For å kunne sammenligne utbyggingskostnaden med det omsøkte alternativet er priser 1/6-07 brukt.

Kostnadsestimatene viser at alternativet med inntak ved kote 275 er økonomisk forsvarlig.

Vår vurdering er likevel at dette alternativet ikke er aktuelt på grunn av de store naturinngrep det medfører. Alternativet med plassering av inntaket i dette området var vurdert i starten av

planleggingen av kraftverket, men på grunn av de store naturinngrep dette medførte ble det i en tidlig fase forkastet.

I sin uttalelse påpeker Fylkesmannen at den planlagte minstevannføring på 60 l/s anses for å være et minimum for å opprettholde arts mangfoldet knyttet til fossen. I rapportene fra ALLSKOG og Kristian Hassel og Håkon Holien over kartleggingen av det biologiske mangfold i planområdet, påpekes også behovet for en viss minstevannføring, spesielt for miljøet i og ved fossen. Terje Norvik tar utgangspunkt i 50 l/s, som på dette tidspunkt var planlagt minstevannføring, og gir uttrykk for en viss usikkerhet om dette vil være tilstrekkelig for å ivareta leveområdene for vanntilknyttede og fuktighetskrevende arter. Hassel/Holien sier i sin konklusjon og forslag til avbøtende tiltak at det er av stor betydning at minstevannføringen ikke faller under dagens naturlige minstevannføring.

Planlagt minstevannføring tilsvarer den alminnelige lavvannføring som ved det planlagte inntaket er på 60 l/s (beregnet av NVE, Region Midt-Norge v/Beate Sæther). I tillegg vil fossen ha et tilsig fra arealet mellom inntaket og fossen, som er på 0,35 km², noe som gir en middelavrenning på 21 l/s. Ut fra konklusjonene i de to biologiske rapportene, og det forhold som er beskrevet ovenfor, mener vi at den planlagte minstevannføring vil være tilstrekkelig vannføring for å ivareta de fuktighetskrevende og vanntilknyttede arter.

Vi er ikke kjent med om det er foretatt etterregistrering av biologisk mangfold i utbygde vassdrag, der minstevannføringen er satt lik alminnelig minstevannføring. En slik undersøkelse kunne ha fremskaffet mer kunnskap om nødvendig minstevannføring ved fremtidige kraftutbygginger. Slik det er i dag har en følelse av at det er mer "synsing" enn faktisk viten. Vi stiller oss åpen for at en slik etterregistrering kan bli foretatt i vassdraget, 3-5 år etter en eventuell oppstart av kraftverket.

Fylkesmannen ber om at kraftverkets maksimale driftsvalmføring vurderes. En har beregnet produksjon etter en maksimal driftsvannføring på 150 % av middelvannføringen, og kommet fram til følgende:

• årlig middelproduksjon	7,25 GWh
• redusert kostnad rør -(mindre rør)	0,155 mill.kr
• redusert kostnad maskiner	0,5 mill.kr
• utbyggingskostnad	2,22 kr/kwh

En reduksjon av maksimal driftsvannføring fra den planlagte 186 % til 150 % av middelvannføringen vil gi flere dager i året med økt vannføring ved fossen (ut over minstevannføringen). Ca 14- 15 dager i et middelår. Ca. halvparten av disse dagene vil være vintersesongen da behovet for vannføring er minst. Når vannføringen i vassdraget først når 150 % av middelvannføringen er det lett at den også når et høyere nivå, da flommer er ganske utbredt i elva. Varighetskurven er på dette vannføringsnivå svært stigende. Dette er årsaken til at om en reduserer maksimal driftsføring til 150 % blir det svært få flere dager med overrenning ved dammen. Skal en øke antall dager med overrenning til ca. 28-30 dager må max slukeevne helt ned til 125 %, noe som vil være uheldig både med hensyn til utnyttelse av vassdragets potensial for strømproduksjon og prosjektets økonomi.

En nærmere vurdering av alt 2, som Fylkesmannen ber om, er ikke foretatt i denne sammenhengen, da dette alternativet ble grundig og seriøst vurdert av oss i planleggingsprosessen. Vi var klar over de problemstillinger som ville bli reist i forbindelse med en redusert vannføring i Blåffjellfossen og søkte derfor etter alternative

utbyggingsløsninger. Forholdet mellom utbyggingskostnader og mulig produksjon er dessverre slik at en utbygging under fossen med dagens strømpriser ikke er økonomisk forsvarlig.

Sør-Trøndelag fylkeskommune

Fylkeskommunen vurderer prosjektet slik at det vil være relativt liten risiko for at det skal komme i konflikt med automatiske fredede kulturminner, og minner om den generelle aktsomhetsplikten. De ber videre om at de spor etter eldre kvern- og sagbruksdrift som finnes i vassdraget blir tatt hensyn til. Ang. friluftsliv uttaler fylkeskommunen seg i tråd med Åfjord kommune og Fylkesmannen sine uttalelser. Videre vises til MIKRAST-prosjektet og reduksjon av INON-områder og virkningen på Blåffjellfossen med en redusert vannføring. Sør-Trøndelag fylkeskommune har ingen merknad til at området nyttes til tiltenkt formål, men ønsker at de negative konsekvensene for friluftsliv, kulturminner og landskap søkes minsket ved en eventuell utbygging.

Vår kommentar:

Ved en utbygging vil alt anleggsarbeid foregå i god avstand fra spor etter tidligere kvern- og sagbruksdrift. For øvrig ingen kommentar til fylkeskommunens uttalelse.

Naturvernforbundet Sør-Trøndelag

Naturvernforbundet ber om at NVE aviser søknadens alt. 1 og at en også bør unngå å gi konsesjon til alt. 2. Naturvernforbundet begrunner dette med reduksjon av arealet i inngrepsfrie soner, at villmarkspregede områder blir redusert, og en redusert vannføring i Blåffjellfossen ved utbygging etter alt 1. For alt. 2 er begrunnelsen at området er i randsonen til inngrepsfrie områder og de fysiske inngrep som vil skje ved Blåffjellfossen. Videre vises det til at det nedre deler av elva finnes viktige naturtyper som vil bli skadelidende ved en redusert vannføring. (..)

Vår kommentar:

Det er ikke lett å kommentere Naturvernforbundets uttalelse, da de etter vår vurdering har avgitt sin uttalelse basert på et ideologisk grunnlag.

Ut fra et ideologisk ståsted er det lett å være enig med Naturvernforbundet i deres argumentasjon og begrunnelse for at tiltaket skal avvises. Men flytter en blikket fra det ideologiske og til den hverdag vi lever i, blir det vanskelig å applaudere deres syn.

Naturvernforbundet har vel så langt nesten gått imot alle prosjekter som fremskaffer miljøvennlig og fornybar strøm. At de går mot nesten all ny produksjon av fornybar strøm, sammenholdt med trusselen om fremtidige klimaendringer på grunn vårt forbruk av fossile energikilder, gjør det vanskelig å forstå deres holdning. Det er synd at Naturvernforbundet har skapt seg et rykte om at de er "imot alt", for vi trenger sterke naturvernorganisasjoner som er naturens "vakhunder".

Reindriftsforvaltningen Nord-Trøndelag

Reindriftsforvaltningen viser til Fosen reinbeitedistrikt sin uttalelse om saken og ser ingen grunn til å utfylle disse vurderingene og viser derfor til uttalelsen fra Fosen rbd og ber om at deres synspunkt blir tatt hensyn til.

Vår kommentar:

Viser til vår kommentar under Fosen reinbeitedistrikts uttalelse.

Fosen reinbeitedistrikt

Fosen reinbeitedistrikt uttaler at planområdet brukes som reinbeite hele året, og særlig om våren, og at området er definert som kalvingsområde for rein. Området ved dammen og øvre

del av rørtrasee er de mest benyttede områder. Det vises til at det er minst 2 stk. trekk/flytteleier i området ovenfor inntaket. De uttaler at en plassering av inntaksdammen etter alt.1 sannsynligvis ikke vil føre til større ulemper for rein/reindrif, og at en plassering av inntak etter alt.2 vil være uproblematisk

Det er spesielt to forhold ved prosjektet som reinbeitedistriktet mener kan bli problematisk for rein/reindrif. Inntaksdammen som kan bli vanskelig å komme ut av på grunn av bratte dersom rein forviller seg ned i bassenget, og veien/rørtraseen som ledevei til innmark. For øvrig har reinbeitedistriktet ikke noen negative kommentarer til planene om kraftverk i Gullbergelva.

Vår kommentar:

Forholdene ved dammen er slik at det kun er ved den lille fossen, der vannet kommer ned bassenget at det vil være bratte sider, ellers langs begge sider av bassenget er det slakke skråninger med vegetasjon på. Ellers vil bassenget være lett å gjerde inn da det dekker kun et areal på 300 til 500 m², alt etter hvilken høyde toppen på selve dammen legges. Hvordan isforholdene i bassenget vil bli, vil være avhengig av hvor stabil vinteren er, kjøringen av kraftverket vil ikke påvirke isforholdene i dammen, da kraftverket til en hver tid blir kjørt etter vanntilsiget i vassdraget og nivået vil således være stabilt med kun 5-7 cm variasjon av vannhøyden. Det er også i dag vei inn til området der kraftstasjon er tenkt plassert, denne er stengt med grind og vil også være det for fremtiden. Området brukes også til beite for sau, så gjerde med grind er og vil være nødvendig også for fremtiden, kraftverk eller ikke. Med hensyn til forholdene omkring rein på innmark i tilstøtende områder, spesielt om våren, vil en her vise til et møte som ble holdt i grenda den 11. mai 2007 ang saken. Referat fra møtet er vedlagt kommentarene.

Statens vegvesen

Statens vegvesen hadde ingen merknader.

Konklusjon:

Av de som har avgitt uttalelse om utbyggingsplanene har Naturvernforbundet gått helt i mot et kraftverk i Gullbergelva. De øvrige støtter planene eller har enkelte innvendinger/kommentarer om bl.a. plassering av inntak, minstevannføring, maksimal driftsvannføring, reduksjon av areal INON-områder, problemer for rein ved inntak og vei/rørtrasé som ledevei for rein. Flere av høringsuttalelsene påpeker at området ligger i utkanten av et viktig natur- og rekreasjons-/turområde, men at en utbygging neppe berører de allmenne interesser i så stor grad at en utbygging ikke kan skje. Videre at en utbygging må utføres estetisk og så skånsomt som mulig forhold til naturinngrep.

Etter å ha gått gjennom høringsuttalelsene og de innspill som er fremkommet der, mener vi at en utbygging etter alt. 1 kan gjennomføres. Av de utbyggingsalternativ som i dag er økonomisk forsvarlig er det dette alternativet som etter vår mening gir de klart minste naturinngrep, samtidig som det gir mest strøm."

Vedlagt søkers kommentar følger brev fra møtet med reindriftsforvaltningen, reinbeitedistriktet, kommunen og Lensmannen datert 11.5.2007.

Gullgruva Kraft AS, representert ved flere av grunneierne, har kommentert uttalelsen fra Kjell Vingen slik i brev datert 16.6.2009:

- Det er riktig at det går en traktorveg for skogsdrift fra parkeringsplass ved veien. Vi hadde 1. januar 1992 en orkan i området her, som ødela mye skog. I denne forbindelse ble det satt i gang skogsdrift, som ble kjørt fram med traktor. Stien ble fulgt ca 400*

meter fram mot lunningsplass ved veien. Det var mildvær deler av denne vinteren, og det medførte at det ble synlige traktorspor. Avrenning fra terrenget ovenfor denne traktorvegen begynte så i ettertid å renne etter denne traktorvegen, og deler av denne ble gravd ut. Sommeren 2008 ble denne skaden utbedret med gravemaskin, noe som Kjell Vingen ga sin tillatelse til. Vi vil bemerke at det ikke har vært kjørt traktor i denne traseen etter denne utbedringen – det er absolutt ingen traktorspor satt i 2008 eller 2009. Befaring ble foretatt sammen med Arvid Staven lørdag 13. juni 2009. Det er riktig at det på forsommeren 2008 ble kjørt gjennom området med gravemaskin med gummibelter, men denne saken er behandlet av lensmannsetaten og oppdragsgiver ble bøtelagt. De terrengskader som oppsto på grunn av denne saken, er blitt utbedret av oppdragsgiver. Gullgruva Kraft AS hadde ingen tilknytning til dette oppdraget.

- Når det gjelder Kjell Vingen sin bekymring over etablering av anleggsvei og kobling av økt ulovlig motorferdsel, spesielt på barmark, så vil vi bare bemerke at ulovlig kjøring vil kunne utøves uavhengig av veibygging – utfordringene for denne kategori utøvere er gjerne størst der det ikke er farbar vei. Vi grunneiere vil sammen med Kjell være på vakt mot ulovlig motorferdsel – vi har god oversikt og kjenner de få som har tillatelse til å kjøre inn i terrenget her. Ulovlig ferdsl vil bli stoppet.*
- Den gamle seterstien opp Harraslia er ut fra våre observasjoner lite brukt. Det er svært, svært sjelden å møte turgåere langs denne stien/traseen. Omtrent all trafikk inn til fjellområdet innafor går fra Breivold og Amundal. Vinterstid går det scooterløype fra Breivold og inn til fast bosetting på Lysvatnet gård 14 km inne på fjellet, og her går løypa for skiløperne, med noen svært få unntak. Vi grunneiere bor her, og har gjort det i mange tiår – vi ønsker å bli trodd i våre uttalelser. Uansett bruk/ikke bruk, vil ikke denne stien bli berørt av utbyggingen. Med unntak av en kryssing av røtrase i nedre del og en kryssing i øvre del. Vegen opp til dammen vil gå først ca. 400 m etter traktorvegen som er beskrevet i første avsnitt. Så vil den gå langt utenom stien. Den vil kun krysse stien en gang i øvre del av vegen.*
- Når det gjelder fisk i Gullbergelva – det står ikke i søknaden at det ikke er fisk i elva. Vi antar at det på gunstig vannføring være mulig for ørreten å gå et stykke opp i elva, og det vil kunne skylles fisk nedstrøms fossen ved stor vannføring. Det ble ikke registrert fisk i elva ved befaring av biolog Nordvik. Med den minste vannføring som vi har tatt inn i vår konsesjonssøknad, vil vilkårene for fisken her bli tilnærmet som før. Fossekallen er en fugl som vi kjenner godt – den har vi årlig registrert i Amundalselva.”*

Arvid Staven, konsulent for prosjektet, har i brev datert 16.6.2009 også kommentert uttalelsen fra Kjell Vingen:

”Undertegnede har utarbeidet og skrevet konsesjonssøknaden for fallrettseierne i Gullbergelva, og står følgelig ansvarlig for konsesjonssøknadens innhold. Ved utarbeidelse av en konsesjonssøknad tilstreber jeg - og bruker mye tid på - å fremskaffe så korrekte opplysninger som mulig i planområdet og planområdets nærhet. Jeg har tidligere skrevet konsesjonssøknader - der for øvrig flere har fått konsesjon - og har for tiden to nye under utarbeidelse. Det sier seg selv at skal mine konsesjonssøknader - også for fremtiden - bli oppfattet som seriøse, så må de så langt som mulig inneholde korrekte opplysninger. Jeg mener derfor at konsesjonssøknaden så langt som mulig gir et riktig bilde av situasjon i og ved planområdet.

Jeg vil likevel tillate meg å kommentere noen av Kjell Vingens utsagn.

I sitt første punkt skriver Vingen at konsesjonssøknaden opplyser om en traktorvei fra parkeringsplassen. Videre under samme punkt forsøker han og framstille det slik at denne traktorveien skyldes traktorspor som er laget sommeren 2008. Grunneierne opplyser at det ikke er kjørt med traktor etter veien sommeren 2008, ei heller de seneste årene. Undertegnede var på befaringsreise etter veien nå lørdag den 13. juni og har ved selvsyn konstatert at det ikke er traktorspor som kunne tilskrives kjøring siste sommer. Det jeg registrerte var at det har skjedd noe gravearbeid med gravemaskin i en strekning på ca 20 – 25 meter i øvre del av traktorveien og litt i forlengelse av denne. Fikk for øvrig opplyst at Kjell Vingen, som for øvrig er sønn av den berørte grunneier, hadde gitt sitt samtykke til at dette kunne skje. Sannheter om veien er at den ble etablert i 1992 etter den store stormfellingen som var i Midt-Norge ved årsskiftet 1991-1992. Åfford var sterkt rammet av stormen, der stormfellingen tilsvarte ca 3 års normalavvirkning. Også i planområdet for det omsøkte kraftverket var det store ødeleggelser. Veien, som nedre del av rørtrase vil følge, er i dag tilgrodd med gress da det ikke har vært hogst i området de senere år. Veien er inntegnet på kart i vedlegg 2 til søknaden. Se også bilder av rørtraseen i vedlegg 5 til søknaden. I ortofoto fra Norge i bilder som Vingen viser til, kommer traseen til veien klart frem.

Jeg vil fortsatt hevde at planområdet og nærområdet innenfor inntaket er lite brukt som friluftsområde, og at det ikke er lett tilgjengelig vinterstid. Det er helst grunneierne og deres familier som benytter seg av den gamle seterstien sommers tid. Bratte skogsløper der skogen står tett er ikke det en helst forbinder friluftsliv vinterstid.

Det er direkte feil av Vingen å påstå at ikke de mest trafikkerte innfartsårene til turområdene, både sommer og vinter, er fra Breivold og Amunddal. Dette er noe Vingen har god kjennskap til. Undertegnede, som har hytte ved sørøstre side av Storkvennavatnet 1,7 km sørvest for planlagt dam/inntak, er kanskje den person som de siste 10 år har benyttet turområdet oftest, er klart av en annen oppfatning enn Vingen.

De som i dag bor i nærområdet har problemer med å forstå hvordan Vingen kan påstå at tettheten av ørret i elva er overraskende stor. De registrerer ikke fisk i elva. Under befaringsreise foretatt av Terje O. Nordvik, ALLSKOG, undertegnede og 3 av grunneierne, den 23/8-06, ble hele elvestrengen fra Blåfjellfossen og ned til utløpet av planlagt kraftstasjon gått. Dette var mulig da vannføringen var svært lav - under alminnelig lavvannføring - etter en lengre tørkeperiode. Se bilde side 3 i rapport fra ALLSKOG, datert 13/2-07. Det ble ikke registrert fisk, stor eller liten, på noen del av strekningen. Med så liten vannføring, nesten tørr elv der en kunne se bunnen i alle kulper, skulle en nesten tro at en hadde registrert enkelte individ av arten var tettheten av ørret så stor som Vingen beskriver. For øvrig kan jeg sitere hva som står i konsesjonssøknaden ang fisk: "Det er ikke registrert fisk i elva, men en kan anta at enkelte individ av arten kan komme ned i elva fra vannene oppe i vassdraget. Den vil sannsynligvis ikke overleve fallet i Blåfjellfossen, og er derfor ikke registrert i elva. Oppgang fra Amunddalselva er heller ikke registrert annet enn i området nedstrøms det planlagte kraftverket".

Vingen påpeker videre at det er feil i søknaden angående rettighetshavernes deltakelse i aksjeselskapet, som skal stå for utbygging og drift av kraftverket. Dette er riktig. Når søknaden vart sendt NVE den 5. des. 2008, var alle rettighetshaverne potensielle deltakere i selskapet. Ved stiftelse av selskapet Gullgruva Kraft AS, den 22. jan. 2009 ble en av rettighetshaverne ikke med som eier i selskapet. Vedkommende er en eldre dame. Da hennes sønn Kjell Vingen, som for øvrig er arving av eiendommen, er sterkt imot en kraftutbygging i Gullbergelva, har hun ingen interesse av deltakelse i selskapet. Undertegnede beklager at NVE ikke fikk beskjed om dette, men unnskyldingen får være at en trodde ikke dette forhold hadde betydning for behandling av konsesjonssøknaden.

Vingen argumenterer med at kraftproduksjon vil være marginal i forhold til norsk energiforsyning, noe som kan sies å være riktig selv om prosjektet vil forsyne ca 400 husstander med strøm. Men så snur han sin argumentasjon på hodet angående reduksjon av inngrepsfrie områder, INON-områder. Her bruker han argumentasjonen "mange bekker små" samlet gir store inngrep. For søkerne er ikke dette prosjektet marginalt, det kan være avgjørende for om det blir fortsatt drift og bosetting på brukene. Sordalen som grend er lita og er derfor meget sårbar for eventuell nedleggelse og fraflytting av bruk.

Jeg mener at de opplysninger jeg har gitt, og som fremkommer i de to biologiske rapportene over planområder og dets nærområde, så langt det er mulig, er i overensstemmelse med virkeligheten. Jeg vil på det sterkeste avise at det i konsesjonssøknaden er gjort forsøk på å fremstille tidligere naturinngrep større enn de er."

Kjell Vingen har deretter besvart søkers kommentarer slik i brev av 15.10.2009:

"(...)

A. Merknader til kommentarer fra Gullgruva Kraft AS

A1. Hvorvidt det har vært skogsdrift i området etter 1992 avhenger av hvilken avgrensning som gjøres av området. I konsesjonssøknaden (side 7) står det: "Området er ellers preget av næringsmessig skogsdrift, med flatehogster og etablerte ungskogfelt av varierende alder. Det er anlagt flere enkle driftsveier i området i forbindelse med hogst."

I kommentarene til min uttalelse kan det tyde på at områdebegrensningen gjøres snevrere og begrenses til umiddelbar nærhet til Gullbergelva og planlagte adkomsttrasé. Med tilsynelatende divergerende definisjon av området er det vanskelig å uttale seg presist i forhold til dette.

A2. Det stemmer at jeg i 2008 ga min tillatelse til utbedring av trasé som nevnes i grunneiernes kommentarer. Dette ble diskutert under befaring i terrenget. I tillegg til undertegnede var Roar Vingen og Harald Vingen med fra grunneierne. I tillegg var en bror av Harald til stede, samt en gravemaskinfører.

Utførte tiltak fikk et langt større omfang enn det som ble avtalt og som undertegnede ga sin tillatelse til. Blant annet ble tiltak utført i en mye lengre strekning enn det som var avtalt. Utført tiltak er heller ikke gjennomført så skånsomt som avtalt for å redusere terrengskader. At et tiltak blir gjennomført i et større omfang og med en annen utførelse enn avtalt, er uredelig opptreden. Undertegnede har ikke gitt sin tillatelse til dette tiltaket slik det er gjennomført.

Grunneierne viser til at undertegnede har gitt sin tillatelse til utbedring av trasé. På det tidspunktet var undertegnede akseptert som representant for gnr. 40, bnr. 2. Tilsvarende ble jeg innkalt til innledende møter som representant for nevnte eiendom da planene om utbygging av Gullbergelva først ble drøftet. Den gang ble planene skrinlagt. Når de samme grunneierne går inn i dannelsen av Gullgruva Kraft AS, er jeg ikke lenger akseptert som representant og mottar ingen informasjon om at planene gjenopptas. I stedet blir det i ettertid vist til at konsesjonssaken har vært ute til offentlig ettersyn og at jeg hadde hatt mulighet til å gjøre meg kjent med den på den måten.

I den grad grunneierne er opptatt av hva undertegnede har gitt sin tillatelse til, understrekes her at jeg ikke har gitt noen tillatelse til avståelse av festetomt for inntaksdammen, med tilhørende adkomst. Heller ikke at Gullgruva Kraft AS skal få leie den andelen av fallrettighetene som angår aktuelle eiendom.

Undertegnede finner det lite tilfredsstillende å bli akseptert som grunnerierrepresentant når man er enig med de andre grunneierne, mens det blir gjort henvendelser til andre når undertegnede har annen syn enn grunneierne.

A3. Hvorvidt kjøreskader i terrenget har oppstått på grunn av kjøring med traktor eller gravemaskin med gummibelter anses ikke som vesentlig. Det er traséen etter den ulovlige kjøringen med gravemaskin undertegnede viser til ved henvisning til bilder fra Norge i bilder. Det er denne kjøretraséen som ikke må brukes som argument for at området allerede er berørt gjennom kjørespor, all den tid dette skyldes ulovlig kjøring.

A4. Gullgruva Kraft AS er dannet av grunneierne på Vingen-gårdene (gnr. 40), med unntak av min mor. Dette gir en direkte kobling mellom grunneierne og Gullgruva Kraft AS. Undertegnede finner det uforståelig om deltakerne i Gullgruva Kraft AS ikke skulle ha tilknytning til forhold som er begått av aktørene i selskapet, før selskapet ble stiftet. I følge politiet har den ulovlige kjøringen, nevnt ovenfor, skjedd i regi av en av grunneierne, mens øvrige grunneiere har gitt sitt samtykke til kjøringen.

A5. Undertegne holder fast på sin bekymring for at veibygging som planlagt gjennom dette tiltaket gir økt fare for ulovlig kjøring i områder som er mest sårbar for slik kjøring, som områder over tregrensen.

A6. Når det gjelder grunneiernes holdninger til ulovlig motorferdsel vises til punkt A4 ovenfor. Dette gir ytterligere grunn til uro.

A7. Det er ulike oppfatninger av hvor mye stien opp Haraslia blir brukt. Det fører ingen steds hen å videreføre den diskusjonen her. Mitt hovedpoeng er at dette relativt urørte området, med sti fremfor veg, har stor verdi i friluftssammenheng. Videre er det slik at de som ønsker å drive friluftsliv i mer tilrettelagte former, for eksempel etter skogsveger, har rikelige muligheter til det. Et eksempel på dette er nevnte trasé fra Breivold. Videre påpekes at det ikke gir de samme naturopplevelsene og opplevelsen av urørthet dersom det går en vei parallelt med stien. Tilsvarende når stien krysses av opparbeidet veg, spesielt ikke om en vei krysser stien ovenfor tregrensen.

A8. Rapporten avviser ikke at det er ørret og fossekall i Gullbergselva, slik leser også undertegnede rapporten. Undertegnede ønsker imidlertid å bekrefte at ørret finnes i Gullbergselva og at fossekallen finnes som hekkende art i elva. Lokalt er Gullbergelva en viktigere hekkebiotop for fossekallen enn Amundalselva.

B. Merknader til kommentarer fra Arvid Staven AS

B1. Arvid Staven hevder innledningsvis at han tilstreber seg å fremskaffe mest mulig korrekte opplysninger for et planområde. Sett i lys av denne påstanden finner undertegnede det både merkelig og beklagelig ikke å ha blitt kontaktet for å bidra med relevante opplysninger.

Jeg mener å ha svært god kjennskap til de naturfaglige forhold i det aktuelle området. Jeg har hatt en stor interesse for naturen fra barnsben av, og har ferdets, og ferdes fortsatt mye i dette området. Jeg vil også fremheve min faglige bakgrunn, både gjennom utdanning og yrkeserfaring:

(...)

Jeg vil tro at både grunneierne og Arvid Staven er kjent med min naturfaglige bakgrunn. Med bakgrunn i at Arvid Staven hevder å tilstrebe fremskaffelse av mest mulig korrekte opplysninger om området, finner jeg det svært underlig at jeg i det hele tatt ikke er kontaktet av Staven. For

meg er det vanskelig å tolke dette på annen måte enn at alle kilder ikke har vært ønskelig i dette arbeidet, heller ikke at all tilgjengelig informasjon har vært ønsket lagt på bordet.

B2. *Jeg har i punkt A3 ovenfor presisert hvilke kjørespor som ikke er å finne på nevnte ortofoto fra Norge i bilder. Undertegnede anser det som irrelevant hvorvidt kjørespor og terrengskader skyldes ulovlig ferdsel med traktor eller gravemaskin.*

B3. *Det er i punkt A2 ovenfor redegjort for hva jeg har gitt tillatelse til når det gjelder utbedring av trasé og hva som faktisk er gjort av tiltak. Utførte tiltak har ikke gitt noen utbedring, men snarere en forverring av traséens tilstand. Jeg gjentar på nytt at det vises til tillatelse jeg har gitt som representant for eiendommen gnr. 40, bnr. 2, samtidig som jeg senere ikke blir akseptert som representant for samme eiendom.*

B4. *Hvor mye området er brukt i friluftsliv er kommentert i punkt A7 ovenfor. Hva Arvid Staven personlig helst forbinder med friluftsliv vinterstid kan ikke motstrides. Imidlertid er det ulike utøvere og ulike former for utøvelse av friluftsliv. Det er ubestridt målgrupper som finner stor tilfredshet med utøvelse av friluftsliv i bratte, relativt urørte skogier, også vinters tid.*

B5. *Hvorvidt størstedelen av trafikken skjer fra Breivold, Amundal eller Vingen avhenger av hvor stort område som betraktes. For ferdsel til områdene ved Vinnaseteren og innover mot Rørtjønnan er Vingen uomtvistelig et høyaktuelt utgangspunkt. Med adkomstmuligheter til fjellområdene lenger inn, sett fra Sjørdalen, fra Breivold og Amundal, for de som ønsker mer tilrettelagte traséer, er det ikke behov for mer tilrettelagt adkomst fra Vingen i friluftsliv. Det poengteres nok en gang at relativt urørte områder har stor verdi for friluftslivsutøvelse. Målgrupper som ønsker mer tilrettelegging for utøvelse av friluftsliv vil finne det innen rimelige avstander.*

B6. *Angående ørret i Gullbergelva er dette kommentert i punkt A8 ovenfor. Elva inneholder ørret, uten at jeg her skal ta stilling til om den har kommet ovenfra eller nedenfra. Elva inneholder kulper som er store nok til at ørreten kan overvintrer i elva. Steinete bunn gjør at det også er rikelig med skjulesteder for ørret, som forhindrer at fisken blir skylt ut av elva ved flom.*

B7. *Staven hevder at en av grunneierne, en eldre dame, ikke har gått inn i Gullgruva Kraft AS, da hennes sønn er sterkt i mot kraftutbygging i Gullbergelva. Påstanden og argumentasjonen er både useriøs og uriktig og skaper et useriøst bilde av konsulentarbeidet til Arvid Staven.*

Faktum er at min mor aldri har drøftet dette spørsmålet med meg, og kunne umulig kjenne til mine holdninger til spørsmålet om utbygging. Det kan også her nevnes at jeg ble kjent med konsesjonssøknaden ved en ren tilfeldighet lang tid etter at den var utarbeidet og sendt til NVE. Om min mor hadde kjent til mine holdninger til utbyggingen, og ønsket å ta hensyn til dette, ville det vært naturlig at hun først hadde drøftet spørsmålet med meg. Om utbyggingen blir gjennomført, vil de verdier jeg ønsker skal ivaretas likevel bli forringet og ødelagt, uavhengig av hvem som er med på utbyggingen eller ikke.

Jeg er selvsagt ikke tilfreds med min mors håndtering av saken, men jeg kan likevel ikke klandre henne for denne håndteringen. I ettertid har jeg gjort forsøk på å snakke med henne om saken. Den beklagelige situasjonen er at hun ikke har innsikt i hva tiltaket går ut på og hva det innebærer av følger, heller ikke hva det innebærer å gå inn i Gullgruva Kraft AS, eller ikke. Dette er et vanskelig og sårt tema som jeg ikke skal gå nærmere inn på her. Temaet er tidligere belyst i mitt brev av 23.04.2009, som NVE er kopimottaker av.

Jeg finner også grunn til å understreke at min motstand mot utbyggingen ikke kun er egoistisk motivert, noe som kan være et inntrykk som skapes gjennom Stavens kommentar. Dette baserer seg på et kraftig engasjement for ivaretagelse av naturverdier som stadig utfordres på grunn av

menneskelig og økonomiske interesser. Motivet for dette engasjementet er naturens egenverdi og allmennhetens interesser knyttet til friluftsliv og naturopplevelser både i samtiden, men ikke minst for fremtidige generasjoner.

B8. *Det blir kommentert at jeg i min argumentasjon om inngrepsfrie naturområder i Norge betegner aktuelle inngrep som lite. Uttalelsen var et tilsvarende på formuleringen i konsesjonssøknaden der det står: "En reduksjon av områdene er negativt. De representerer det verdifulle i uberørt natur, noe det blir stadig mindre av og som er under stadig press. Reduksjon i forbindelse med dette prosjektet er imidlertid små, og med beskjedne inngrep [...]."*

Om formulering i min uttalelse skaper tvil om min oppfatning av inngrepets størrelse, benytter jeg anledningen til å understreke at jeg anser det planlagte inngrepet som stort. Hadde jeg vurdert inngrepet som ubetydelig, hadde jeg heller ikke lagt så mye arbeid i å utarbeide en uttalelse til konsesjonssøknaden som jeg har gjort.

Mitt hovedpoeng er at summen av inngrep, selv om de hver for seg blir vurdert som små, slik søker gjør i dette tilfellet, totalt sett redusere det totale arealet med inngrepsfrie områder betydelig.

B9. *Antydninger om at Sørødalens eksistens, som grend, kan være avhenge av planlagte utbygging synes kraftig satt på spissen.*

Jeg finner også grunn til å bemerke at det synes merkelig at Arvid Staven, som representant for konsulentforetaket Arvid Staven AS, personlig går inn i forhold som angår grunneierne imellom. Enda mer merkelig synes det å være når Staven uttaler seg om forhold som angår min mor og meg.

Den 19.06.2009 ble Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldsloven) vedtatt. Det er grunn til også å vise til denne loven i denne saken. Fra formålsparagrafen siteres:

"Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur."

Jeg er kjent med at NVE i sine vurderinger ikke går inn i forhold av privatrettslig karakter. I denne saken har det, både fra grunneierne og konsulentfirmaet Arvid Staven AS' side, foregått så mye uredelighet og det jeg vil kalle skittent spill, at jeg synes det er riktig at NVE er kjent med det. Jeg sikter spesielt til den måten grunneierne har gått fram for å sikre Gullgruva Kraft AS full råderett over fallrettighetene og deler av den argumentasjon som blir fremført. Min henstilling til NVE er at også dette tas med vurderinger når det skal gjøres et vedtak i en sak som angår et stort irreversibelt inngrep i norsk natur."

Fylkesmannen har i brev av 8.10.2009 gitt følgende merknader etter NVEs befaringsrapport:

"1. oktober 2009 deltok Fylkesmannen på befaring i Gullbergelva med NVE, representanter for utbyggerne og andre interessegrupper. Fylkesmannen har etter dette fått et mer nyansert inntrykk av Gullbergelva som naturobjekt, og vil på denne bakgrunn revidere sin uttalelse av 3. april 2009.

Selv om søker har uttalt at en plassering av inntaket nedstrøms Blåfjellfossen blir vurdert som ulønnsom og ikke framstår som et reelt alternativ, anbefalte Fylkesmannen i sin uttalelse at dette alternativet likevel burde vurderes. Bakgrunnen for dette er de åpenbare miljøkvaliteter som Blåfjellfossen representerer. Etter befaringen har Fylkesmannen fått et nytt og helhetlig bilde av reguleringsområdet, og det er åpenbart at området fra inntaket og ned til foten av

Blåffjellfossen representerer betydelige verneverdier. Fra øverste foss i inntaksområdet og ned til Blåffjellfossen går elva stedvis i særpregete juvformasjoner med innlagte stryk og høler, og selve fossen må kunne karakteriseres som en åpenbar fossesprutbiotop. At det ikke ble påvist rødlistearter i tilknytning til de biologiske registreringene, kan etter Fylkesmannens oppfatning ikke svekke områdets verdi som et særpreget naturobjekt. At området til dels er lite tilgjengelig og lite besøkt, kan heller ikke være noe vesentlig argument i favør av en utbygging.

Etter Fylkesmannens oppfatning har det aktuelle utbyggingsområdet i Gullbergelva miljøkvaliteter som gjør det uaktuelt som prosjekt for småkraftutbygging. En reduksjon av den naturlige vannføringen som omsøkt, vil på ingen måte kunne opprettholde områdets miljøverdier. Fylkesmannen vil på denne bakgrunn gå inn for at en utbygging av Gullbergelva bare kan skje dersom inntaket blir lagt nedstrøms Blåffjellfossen.

Dersom NVE likevel vil gå inn for en utbygging i henhold til søknaden, vil Fylkesmannen bemerke følgende.

I sin uttalelse ba Fylkesmannen om at flytting av inntaket ned til ca. kote 275 blir vurdert, for med dette å unngå en reduksjon av tilstøtende INON - område. Etter befaringen er det åpenbart at en rørledning fra dette inntaket vil medføre betydelige naturinngrep i et vanskelig tilgjengelig terreng, og Fylkesmannen vil derfor frafalle dette forslaget.

Hva angår den omsøkte inntakslokaliteten, ble det under befaringen pekt på at en plassering av damkronen nær den nederste fossen (nærområdet omfatter to markerte fosser) vil være lite ønskelig rent estetisk. Det ble satt fram forslag om å trekke damkronen opp mot den øverste fossen, noe som vil ivareta det nederste området på en bedre måte. Fylkesmannen kan gå inn for en slik plassering, selv om dette innebærer at den øverste fossen vil få et redusert fall.

Den umiddelbare strekningen nedstrøms nederste foss er lett synlig, og framstår uten vesentlig gradient. Det må her pålegges fysiske tiltak for å opprettholde et tilnærmet naturlig elveleie. Dette vil også være aktuelt mellom inntaksdammen og nederste foss.

Fylkesmannen vil til slutt peke på at den maksimal driftsvannføring, som utgjør 186 % av middelvannføringen, må reduseres av hensyn til vassdragets miljøkvaliteter. Med samme begrunnelse går Fylkesmannen inn for at den foreslåtte minstevannføringen på 60 l/s økes vesentlig."

Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader

Om søker

Gullgruva Kraft AS er søker og består av grunneierne som blir berørt av prosjektet. Utmarka er felleseie på eiendommene, slik at eierne besitter vannrettighetene i fellesskap. Aksjeselskapet vil leie vannrettighetene og nødvendig grunn til anleggene av grunneierne gjennom utmarkslaget.

Begrunnelsen for tiltaket er å styrke næringsgrunnlaget for grunneierne, slik at den øvrige driften på brukene kan opprettholdes og med det være med å sikre bosetting i grenda. Utbyggingen vil bidra til økt energiforsyning, og forbedre adkomst til store deler av skogsarealene på eiendommene, da rørtraseen kan benyttes som vintervei for traktor.

Om søknaden

Det er søkt om tillatelse etter vannressursloven § 8 til å bygge Gullbergelva kraftverk i Gullbergelva i Åfjord kommune. Det er videre søkt om tillatelse etter energiloven til å bygge og drifte Gullbergelva kraftverk med tilhørende koblingsanlegg og kabler.

Søknaden er omsøkt med to alternativ. Hovedalternativet, alt. 1, gjelder utnyttelse av en brutto fallhøyde på 206 m, mellom kote 299 og 93. Med en installert effekt på 2,7 MW vil prosjektet få en årlig middelproduksjon på 8,0 GWh. Maksimal slukeevne i kraftverket vil være 1,680 m³/s og vil utgjøre 186 % av middelvannføringen på 0,903 m³/s.

Alternativ 2 går ut på å bygge et kraftverk med inntak på kote 175 som vil gi en brutto fallhøyde på 82 m. Installert effekt i kraftverket vil bli inntil 1 MW og årlig middelproduksjon på 3,30 GWh. Maksimal slukeevne ved dette alternativet vil bli 1,42 m³/s som utgjør nær 150 % av middelvannføring på 0,95 m³/s.

Begrunnelsen for at det søkes om to alternativ er at det i søknadens miljørapport fremgår at området omkring Blåfjellfossen innehar spesielle naturtyper med stedvis rik plante-, lav- og moseflora.

Prosjektet er omsøkt med minstevannføringsslipp på 60 l/s hele året.

Beskrivelse av området

Gullbergelva er ei sideelv av Amunddalselva lokalisert i Sør-dalen i Åfjord kommune. Utbyggingsområdet er et skogkledd dalføre med betydelige innslag av myr, større og mindre vann og bekker som renner ut i hovedvassdraget. Nord og syd for dalføret finnes alpint landskap med variert topografi. Landskapet ovenfor planlagte inntak består for det meste av snaufjell og myr. I dette området finnes flere små vann i tilknytning til vassdraget.

Avstanden til nærmeste villmarksområde er ca. 5 km syd for utbyggingsområdet. INON sone 1 og sone 2 reduseres med hhv ca. 1,2 km² og 2 km². Nærmeste bebyggelse til planområdet er gårdsbebyggelsen ca. 300 m fra kraftstasjon og 150 m fra elvas utløp.

Skogsarealet som vil bli berørt av utbyggingen består delvis av ungskog, yngre produksjonsskog og partier med gammel granskog, delvis med innslag av furu og lauv.

Berggrunnen består i hovedsak av glimmerskifer og glimmergneis. Dette er bergarter som kan gi opphav til næringsrikt jordsmonn.

Det er stedvis rik plante-, lav- og moseflora langs elveløpet, særlig i tilknytning til Blåfjellfossen. Blåfjellfossen er karakterisert som bekkekløft. Et område med kystgranskog finnes også nær fossen. Elva er vurdert som velegnet som leveområde for fossefall uten at arten ble registrert på befaringen knyttet til søknaden. Det er ikke registrert rødlistearter som blir direkte berørt av tiltaket. Det ble ikke registrert sjeldne/truede arter eller vegetasjonstyper som med sikkerhet er avhengig av dagens vannføring, men det antas at enkelte vanntilknyttede arter kan bli negativt påvirket.

Det er stedvis rik plante-, lav- og moseflora langs elveløpet, særlig i tilknytning til Blåfjellfossen, hvor det er et utpreget juv med indikasjon på fossesprøytsone. Her ble det funnet enkelte regionalt uvanlige arter, bl.a. er det første funn av hårrjammose på Fosenhalvøya. Et område med kystgranskog finnes også nær fossen.

Tiltaket ligger i ytterkant av svært viktig naturforvaltningsområde med kvaliteter innenfor zoologi/vilt, biologi, landskapsvern og friluftsliv.

Eksisterende inngrep i vassdraget

NVE har gitt tillatelse av 20.4.2009 til bygging av Kvernhusfossen kraftverk, i Amunddalselva, ca 2 km oppstrøms planlagt utløp for Gullbergelva kraftverk. Kraftverket vil få en installert effekt på 1,9 MW og årlig middelproduksjon på 7,2 GWh. Videre oppstrøms i hvert sitt sidevassdrag av Amunddalselva finnes to mindre kraftverk med samlet installasjon på ca. 400 kW. Disse har reguleringsmagasin slik at de kan kjøres hele året. Dette er eneste strømforsyning til grenda Amunddal og gården Storfjell i Åfjord. Lenger ned i hovedvassdraget er det 2 kraftverk, et i Kvennaelva som er en sideelv til Amunddalselva. Mørra kraftverk ligger nede ved Mørrefjorden i Åfjord og har sitt inntak i Storvatnet i Sordalen.

En 22 kV linje har sitt endepunkt ved parkeringsplassen ved Gullbergelvas utløp i Amunddalselva, ca. 150 m fra det planlagte kraftverket.

Fra parkeringsplassen ved samløp Gullbergelva og Amunddalselva går en traktorveg for skogsdrift på begge sider av Gullbergelva. Veien på vestre side krysser elva etter ca 500 m og går videre opp mot Blåfjellfossen på elvens østre side.

Berørte del av vassdraget har en nordlig eksposisjon og er i varierende grad preget av menneskelig aktivitet. Det er flere gårdsbruk i området, med tilliggende areal av dyrket mark, delvis også grensende til vassdraget. Området er ellers preget av næringsmessig skogsdrift. Det er anlagt flere enkle driftsveger i området i forbindelse med skogsdrift.

Det er spor etter tidligere kverndrift på elvestrekningen og det har også vært sagbruksdrift i elva.

Det er i dag ingen tekniske inngrep i Gullbergelva som medfører endret vannføring.

Teknisk plan

Inntak

Det planlegges en 4 m høy og 20 m lang betongdam ved kote 299 på toppen av liten foss. Inntaksbassenget vil bli på 8000 m³ med et overflateareal på 30 * 60 m. Nytt neddemt areal vil være 350 m². Det vil anlegges et 15 m bredt overløp i dammen, og det etableres åpning for slipping av minstevannføring. Alternativ inntaksplassering er ikke omtalt i søknaden.

Rørgate

Rørgata vil gå på østsiden av elva. I hovedsak vil traseen gå i skogsterreng, mens øvre del av traseen består av snaufjell og myr. Som tilløpsrør brukes PE 100 og duktile stålrør med diameter 900 mm. Røret graves/sprenges ned i hele traseen i en lengde på 1600 m. I en lengde på 300 m er det behov for sprenging i fjell. Resterende trasé består av løsmasser.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen vil bygges på kote 93 på østre side av elva. Arealbehovet vil være 110 m². De tekniske installasjonene vil bestå av to peltonturbiner, to generatorer med samlet ytelse på maksimalt 2,6 MVA og spenning 0,69 kV. Transformatoren vil få en ytelse på 2,6 MVA med omsetning 0,69/22 kV.

Elektriske anlegg

Krafttilknytningen mellom kraftstasjonen og eksisterende 22 kV linje er planlagt som 150 m lang jordkabel. Tilknytningspunktet er ved endepunktet for 22 kV linjen til Trønder Energi Nett AS.

Trønder Energi AS har områdekonsesjon i området og er i tillegg anleggskonsesjonær for størstedelen av regionalnettet i Sør-Trøndelag. Det er ikke kapasitet i linjenettet i dag, i følge nettselskapet.

Veier

Adkomst til kraftstasjon vil skje etter eksisterende vei. Til inntaksdammen må det bygges en midlertidig anleggsvei ved siden av rørtraseen. Denne vil, etter anleggsperioden tilbakeføres til en smalere vei for bruk av ATV, snøscooter eller lignende for tilsyn og vedlikehold av inntak. Veiens lengde blir 1550 m og legges ved rørtraseen.

Massetak og deponi

Det vil ikke bli behov for deponering av masse utover den masse som blir tatt ut i elva ved anlegg av dam/inntak og ev. overskuddsmasse fra rørgatetraseen.

Hydrologisk grunnlag

Kraftverket etter hovedalternativet utnytter et nedbørfelt på 13,0 km² ved inntaket og middelvannføringen er beregnet til 0,9 m³/s. Effektiv innsjøprosent er på 1 %. Nedbørfeltet domineres av store flommer over hele året. De største flommene opptrer om vinteren. Laveste vannføring opptrer om vinteren og sommeren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 45,5 l/s og 58,5 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 58 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 1,68 m³/s og minste slukeevne 0,07 m³/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 60 l/s hele året. Ifølge søknaden vil dette medføre at 64 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon.

Det eksisterer ingen vannføringsmåling i Gullbergelva. Hydrologien er derfor fremkommet ved sammenlikning av nærliggende vassdrag, 133.7 Krinsvatn og skalering av tallene derfra. Krinsvatn har et mye større felt enn Gullbergelva og Gullbergelva har derfor en mindre selvregulerende effekt. Det må påregnes større avrenningsvariasjoner og lengre tørreperioder i Gullbergelva. For øvrig vil de to feltene i følge søknaden være sammenlignbare.

NVE har kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

Produksjon og kostnader

Søker har beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i Gullbergelva kraftverk til ca. 8,0 GWh (hovedalternativet) fordelt på 4,57 GWh vinterproduksjon og 3,43 GWh sommerproduksjon. Byggekostnadene er estimert til 16,75 mill. kr. Dette gir en utbyggingspris på 2,10 kr/kWh.

Ved en utbygging etter sekundæralternativet vil gjennomsnittlig kraftproduksjon bli ca. 3,3 GWh fordelt på 1,88 GWh vinterproduksjon og 1,42 GWh sommerproduksjon. Byggekostnadene vil da være 13,05 mill. kr. Dette gir en utbyggingspris på 3,95 kr/kWh.

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Det vil likevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten i prosjektet.

Arealbruk og eiendomsforhold

Behovet for areal i forbindelse med utbyggingen vil dreie seg om tomt til kraftstasjonen og anlegg for dam, vei og rørgatetrasé. Totalt vil et areal på 17 daa båndlegges i forbindelse med prosjektet.

Alle rettighetshaverne står bak prosjektet i følge søknaden, men gjennom høring har det fremkommet at det er noe uenighet mellom sønnen til en av disse og selskapet. NVE forutsetter at privatrettslige forhold er avklart før det sendes inn planer til godkjenning.

Kommentaren til Vingen om tidligere motorisert ferdsel og kjørespor ligger utenfor hva NVE skal vurdere.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Prosjektområdet ligger i følge kommuneplanens arealdel ute til LNF-område.

Samlet plan (SP)

Prosjektet er under gjeldende grense for behandling i SP og berører heller ingen SP-prosjekt.

Verneplan for vassdrag

Vassdraget inngår ikke blant de vassdrag som er vernet.

Inngrepsfrie områder (INON)

Øvre del av utbyggingsområdet, inntak og øvre del av rørgatetraseen, ligger ca. 350 m innenfor INON sone 2 (1 – 3 km fra tekniske inngrep), og 1950 m fra grense til INON sone 1 (3 – 5 km). Tiltaket vil totalt redusere disse områdene på hhv. 2 km² og 1,2 km².

Nasjonale laksevassdrag

Gullbergelva er ikke del av et nasjonalt laksevassdrag.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 1.10.2009 sammen med representanter for søkeren, kommunen, Fylkesmannen og reindriftsforvaltningen. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Åfjord kommune er positiv til prosjektet på visse vilkår. Det må slippes en minstevannføring på 60 l/s, inngrepene må gjøres så skånsomt som mulig og inntaksdam må sikres mot ev. fallulykker.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag ber om at prosjektet blir redusert og mener at en utbygging bare kan gjennomføres dersom inntaket blir lagt nedstrøms Blåfjellfossen, på grunn av miljøkvaliteter høyere opp i elva. Dersom NVE går inn for konsesjon kan FM gå med på en inntaksplassering som blir trukket bort fra fossenakken, dvs flyttes oppstrøms omsøkte damplassering. Driftsvannføringen må, i følge FM, reduseres av hensyn til vassdragets miljøkvaliteter, og omsøkte minstevannføring på 60 l/s må økes vesentlig i forhold til hva søker har foreslått.

Sør-Trøndelag fylkeskommune går ikke imot prosjektet. FK ønsker at konsekvensene av en ev. utbygging så langt som mulig søker å minske de negative virkningene for friluftsliv, kulturminner og landskap med henvisning til vurderingene gjort i MIKRAST-prosjektet. I MIKRAST ble omsøkte prosjekt rangert som et problematisk prosjekt pga. negative virkninger ved inntak ovenfor Blåfjellfossen og tap av inngrepsfrie områder.

Statens vegvesen region midt har ingen merknader til prosjektet.

Reindriftsforvaltningen i Nord-Trøndelag slutter seg til uttalelsen fra Fosen reinbeitedistrikt og understreker behovet for avbøtende tiltak ved en ev. utbygging.

Fosen reinbeitedistrikt går ikke imot en utbygging, men påpeker at en utbygging etter alt. 1 er uheldig for rein pga. plasseringen av inntaksdam. Det bør gjøres avbøtende tiltak for rein ved ev. utbygging, bl.a. ved å sette opp grind på veien inn til kraftstasjonen og at eksisterende gjerder ved Vinnangårdene rustes opp.

Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag ber om at alternativ 1 avvises pga. tap av viktige naturkvaliteter og INON-områder. Derneft bør også alternativ 2 unngås. En ev. konsesjon bør omfatte krav til utforming og plassering av inntaket for å redusere negativ miljøvirkning.

Kjell Vingen er sønn av en av grunneierne og mener at de privatrettslige forhold/ fallrettighetene ikke er avklart. Han er i mot utbyggingen av hensyn til tap av inngrepsfrie områder. Videre fordi fremføring av anleggsvei vil ha negativ virkning for friluftsliv, naturopplevelser, biologisk mangfold og fordi kraftverket bare vil gi et marginalt tilskudd til energiforsyningen.

Tiltakets virkninger - Fordeler og skader/ulemper

Nedenfor har vi gitt en oversikt over hva NVE anser som de viktigste fordelene og skadene/ulempene ved den planlagte utbyggingen:

Fordeler

- Prosjektet vil i følge søknaden gi ca. 8,0 GWh i ny årlig fornybar energiproduksjon.
- Næringsutvikling, lokal aktivitet og verdiskapning, inntekter til grunneierne, kommune og stat.

Ulemper

- En utbygging vil medføre sterkt redusert vannføring i Gullbergelva på en ca. 1500 m lang strekning. Blåfjellfossen blir redusert som landskapselement.
- Tiltaket vil innebære fysiske inngrep i naturen som kan påvirke landskaps- og friluftsopplevelsen noe. En reduksjon i inngrepsfrie områder i sone 2 med ca. 2 km² og en redusering av INON sone 1 på ca. 1,2 km².

NVEs vurdering

Den planlagte utbyggingen gjelder et elvekraftverk med inntaksdam i betong, nedgravd/nedsprengt rørgate, kraftstasjonsbygning, vei og tilkobling til omsøkt 22 kV linje. NVE vurderer prosjektet til å ha akseptabel lønnsomhet. Ved hovedalternativ vil kraftverket ha inntak på kote 299 og kraftstasjon på kote 93. Ved alternativ to vil inntaket ligge på kote 175 og kraftstasjon på kote 93.

NVE vurderer en utbygging etter alternativ to som uaktuelt da søker vurderer dette alternativet som ikke lønnsomt. Dette alternativet vil derfor ikke bli vurdert videre.

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Med en slukeevne tilsvarende 186 % av middelvannføringen og foreslått minstevannføring på 60 l/s hele året, vil det være overløp over dammen 55 dager i et middels vått år. I 86 dager vil vannføringen være under summen av minste slukeevne og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 132 l/s ved kraftstasjonen.

NVE mener at omsøkt slukeevne ivaretar noe av vassdragets naturlige vannføringsdynamikk ved at det er overløp et visst antall dager i året. Om slukeevnen reduseres slik FM ber om vil dette i liten grad gi flere dager med overløp og anses derfor etter vårt syn ikke for å være av avgjørende betydning.

Biologisk mangfold

Det er gjennomført kartlegging av biologisk mangfold i influensområdet i forbindelse med konsesjonssøknaden. Kartleggingen består av to rapporter. Rapport 1 er utført av Allskog BA. Rapport 2 med hovedvekt på lav og moser er utarbeidet av Vitenskapsmuseet og Høgskolen i Nord-Trøndelag. Det ble ikke registrert rødlistede arter i disse kartleggingene.

Terrestrisk miljø

Området ved Blåfjellfossen skiller seg ut med flere viktige naturtyper. Naturtypen "*bekkekløft*" er registrert her i forbindelse med miljøkartleggingen som er utført. Rik moseflora med samfunn av fuktighetskrevenne kystarter og enkelte regionalt uvanlige arter gir indikasjon på fossesprutsone. Terrengformasjonene gjør at det blir høy og jevn luftfuktighet i området ved fossen. Blåfjellfossen har fått lokal verdi i MIKRAST (miljøvennlige kraftverk i Sør-Trøndelag). Det finnes også en bekkekløft, Kvennfossen, mellom Blåfjellfossen og planlagt inntak. Den har kort utstrekning og er ikke dyp, men er likevel karakteristisk med en oppsprukket og skifrig struktur. Årsaken til at naturtypen "*bekkekløft*" er ansett som viktig, slik det er beskrevet i DN-håndbok 13 (2006), er at de har konstant høy fuktighet og stabile miljøforhold. Samtidig har de store variasjoner i naturforhold som gir et høyt artsmangfold og tidvis stort innslag av rødlistearter. Slike miljøer er ofte velegnet for å huse fuktighetskrevenne kryptogamer. MIKRAST konkluderer at miljøkonflikten er stor ved inntak ovenfor Blåfjellfossen (tørrelgging), liten hvis inntak ligger nedenfor Blåfjellfossen. FM stiller spørsmål ved minstevannføringen og om den vil være tilstrekkelig for å opprettholde et tilfredsstillende miljø i fosseområdet. En maksimal slukeevne som ligger nærmere vassdragets middelvannføring må vurderes. At det ikke ble påvist rødlistearter i tilknytning til de biologiske registreringene, kan etter FM oppfatning ikke svekke områdets verdi som et særpreget naturobjekt. Etter FM oppfatning har det aktuelle utbyggingsområdet i Gullbergelva miljøkvaliteter som gjør det uaktuelt som prosjekt for småkraftutbygging. FM vil på denne bakgrunn gå inn for at en utbygging av Gullbergelva bare kan skje dersom inntaket blir lagt nedstrøms Blåfjellfossen, det vil si etter alt. 2.

Det er også registrert et område med gammelskog nedenfor Blåfjellfossen som bærer preg av kystgranskog med en til dels velutviklet epifyttisk lavflora. Utover bekkekløft og gammelskog ble det ikke gjort spesielle funn innenfor viktige naturtyper i tiltaksområdet.

Det går et viltdrag i/ved rørtasé og en trekkvei for hjortevilt går ved den øvre delen av Gullbergelva. De øvre deler av vassdraget faller inn under et større viktig viltområde sør i kommunen. Dette viltområdet er det viktigste produksjonsområdet for lirype i kommunen. Ellers viktig for ender, storlom og rovfugl. NVE har utført søk i Artsdatabankens "artskart" senest den 7.9.2011. Det er registrert gaupe (VU) og bergand (VU) i nedbørfeltet. Det er også registrert storlom (NT), storfugl (LC), orrfugl (LC) og fjellvåk (LC) i området. Etter NVEs vurdering vil ikke en utbygging av Gullbergelva kraftverk være til en slik skade eller ulempe for terrestrisk flora og fauna at det er avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Minstevannføringen på 60 l/s som søker har foreslått synes noe lav i vekstsesongen. Det kan derfor av hensyn til fuktighetskrevede arter være aktuelt å pålegge slipp av høyere minstevannføring enn foreslått av søker i vekstsesongen. Med bakgrunn i de undersøkelser som er gjort vurderer NVE det slik at det er et begrenset potensial for funn av rødlistearter i bekkekløften, en viss påvirkning av denne ved en ev. utbygging vil ikke være avgjørende i vår vurdering. Vi legger da til grunn at det er fastsatt vilkår som kan ivareta noe av interessene.

Akvatisk miljø

Ifølge miljørapport 1 er det lite fisk i berørt elvestrekning. Særlig strekningen nedenfor Blåfjellfossen virker naturlig lite egnet for fisk, mens forholdene er noe bedre i øvre del. Ørret finnes i Rørtjønnin og Påltjønnna og søker antar at enkelte individ av arten kan komme ned i elva fra vannene oppe i vassdraget, men at den sannsynligvis ikke vil overleve fallet i Blåfjellfossen. Oppgang fra Amunddalselva er heller ikke registrert annet enn i området nedstrøms det planlagte kraftverket. Kjell Vingen mener at mange har hatt fine opplevelser med fiskestang i kulpene oppstrøms planlagt lokalitet for kraftstasjonen mot Blåfjellfossen og at ørreten er overraskende stor i kulpene i elva. Søker kommenterer at de som bor i nærområdet har problemer med å forstå dette, de registrerer ikke fisk i elva.

NVE mener at omsøkte tiltak ikke vil ha nevneverdige virkninger for fisk og ferskvannsbiologien, og mener dette ikke er avgjørende for konsesjonsspørsmålet da slipp av minstevannføring kan opprettholde forekomster av bekkeørret.

Forholdet til naturmangfoldloven og kunnskapsgrunnlaget

Naturmangfoldloven (nml) trådte i kraft den 1.juli 2009, og jf. nml § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Loven fastsetter forvaltningsmål for arter, naturtyper og økosystemer, og lovfester en rekke miljørettslige prinsipper, blant annet "føre-var" prinsippet og prinsippet om økosystemforvaltning og samlet belastning. Jf. nml § 8 skal en offentlig beslutning så langt det er rimelig, bygge på kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologisk tilstand, samt effekten av påvirkninger.

Det går fram av konsesjonssøknaden at området nedstrøms Blåfjellfossen og den mindre Kvennfossen kan være gode hekkeplasser for fossefall. Arten ble ikke observert under kartleggingen av området, og heller ikke på NVEs befaring. Dersom fossefall benytter utbyggingsstrekningen til hekking, er det avgjørende at det slippes minstevannføring. NVE viser til nml § 5 om forvaltningsmål for arter, og mener at de økologiske betingelsene for fossefall og andre vassdragstilknyttede arter til en viss grad vil kunne bli ivaretatt gjennom slipp av minstevannføring dersom det blir gitt konsesjon.

Konsesjonssøknaden om bygging av Gullbergelva kraftverk inneholder mye informasjon, og gir etter NVEs syn god kunnskap om naturmangfoldet i området. Det er gjennomført en kartlegging av det biologiske mangfoldet som en del av konsesjonssøknaden, og NVE har den 7.9.2011 utført søk i DN's naturbase og Artsdatabankens artskart for oppdatert informasjon. NVE har sendt saken på offentlig høring, og dermed fått ytterligere opplysninger om området og virkningen av en ev. utbygging. I tillegg ble det arrangert en befaring av området den 1.10.2009. Etter NVEs vurdering utgjør den samlede dokumentasjonen som foreligger om naturmangfoldet et godt grunnlag for å vurdere effekten av en ev. utbygging av Gullbergelva kraftverk. Det vil alltid være knyttet en viss grad av usikkerhet om vi besitter nok kunnskap om biologiske verdier i området. NVE mener imidlertid, med bakgrunn i

den kunnskapen som er innhentet, at kravet til kunnskapsgrunnlaget i denne saken står i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. NVE mener derfor at kravet om tilstrekkelig kunnskap i nml § 8 er oppfylt, samt at tilegnet kunnskap også gir grunnlag for å treffe en beslutning, jf. nml § 9. NVE mener at dersom det gis konsesjon kan hensynet til vassdragstilknyttet flora og fauna bli tilstrekkelig ivaretatt ved at det gis vilkår om avbøtende tiltak i form av bl.a. slipp av minstevannføring gjennom hele året.

NVE har ikke mottatt merknader knyttet til ev. uheldige sumvirkninger for naturmiljø eller landskap. Kommunen er heller ikke blant de som har særlig mange prosjekter til behandling. Nml § 10 om sumvirkninger er derfor ikke vurdert nærmere.

Naturmangfoldloven § 11 fastslår at tiltakshaver skal dekke kostnader ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som utbyggingen kan volde, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. Ved en eventuell konsesjon vil det bli gitt et sett vilkår som ivaretar dette prinsippet.

Det følger av naturmangfoldloven § 12 at det skal brukes driftmetoder og teknikk som unngår eller begrenser skader på naturmangfoldet, som ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og framtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater. Dette er forhold som ivaretas gjennom en godkjenning av detaljplan og oppfølging av anlegget i en byggeperiode, dersom det gis konsesjon.

Landskap, inngrepsfrie naturområder (INON) og brukerinteresser

Det påvirkede området er lite synlig fra omgivelsene (veier, tursti og bosteder). Elva går i gjel, er nordvendt, og ligger i skjul bak granskog. På nært hold er imidlertid Blåfjellfossen en mektig foss og en ev. utbygging vil føre til at denne i deler av sesongen blir redusert som landskapselement. I følge søknaden er Blåfjellfossen vanskelig tilgjengelig og er i følge FM lite besøkt. I MIKRAST-rapporten er Blåfjellfossen vurdert å ha lokal verdi. Den omsøkte utbyggingen vil medføre kraftig redusert vannføring i Gullbergelva mellom inntak og kraftstasjon. FM stiller spørsmål om hvorvidt en minstevannføring på 60 l/s vil være tilstrekkelig til å opprettholde et tilfredsstillende miljø i fosseområdet. NVE mener at det må slippes tilstrekkelig minstevannføring hele året for at elva ikke skal fremstå som tørrlagt og slik at noe av dens verdi som landskapselement bevares etter en ev. utbygging.

Åfjord kommune påpeker at tiltaket ligger i ytterkant av svært viktig naturforvaltningsområde med kvaliteter innenfor zoologi/vilt, biologi, landskapsvern og friluftsliv. Området er svært stort, og de nevnte kvaliteter vil kunne variere innenfor området. I følge FK og FM er tiltaksområdet et FRIDA-registrert turområde og blir brukt til turgåing, jakt og fiske. I følge søknaden er elva lite benyttet i friluftssammenheng og utfarten i området beskrives som beskjedent etter utbygging av veg fra Breivold til Kvernavatnet, som i dag kanaliserer den allmenne utfarten i området i stor grad. Kjell Vingen, sønn av en av grunneierne, bestrider at mye av trafikken går fra Breivold.

I følge søknaden går det en gammel ferdselsåre opp til områdene der seterdriften holdt til. Den omsøkte traseen vil krysse denne like ved planlagt inntak. FK uttaler at en ev. utbygging derfor må utføres på en så skånsom måte som mulig for å minske den påvirkning dette vil kunne få på den ferdselen som foregår i og rundt området.

De største landskapsmessige inngrepene ved en ev. utbygging vil etter NVEs syn være i form av etablering av dam, rørtrasé over tregrensa, og fraføring av vann fra elvestrengen generelt og fra Blåfjellfossen spesielt.

NVE mener at den omsøkte inntaksplasseringen vil føre til uforholdsmessige landskapsmessige inngrep i et område som ellers fremstår som uberørt. Den omsøkte dammen vil i følge søknaden plasseres helt ute på kanten av en liten foss og bli dominerende i terrenget. Under NVEs sluttbefaring ble det utpekt en ny lokalitet for inntaksplassering som søker også gikk med på. Ved å flytte dammen ca. 30 – 50 m videre bakover mot den øverste lille fossen, vil inntaksdammen bli betraktelig mindre synlig. Denne plasseringen vil ut i fra landskapsmessige hensyn være et bedre alternativ. FM har etter befaring uttalt at han kan gå med på en slik plassering ved en ev. konsesjon. Etter vårt syn ligger en slik begrenset flytting innenfor hva som kan vurderes her, da dette er en liten endring for å miljøtilpasse et prosjekt.

NVE legger til grunn at terrenginngrep som vei og rørtrase så langt det er mulig skal tilpasses landskap ved at omveltete masser planeres. Langs utsprengte veiskjæringer mener NVE at synligheten vil reduseres dersom bart fjell blir tildekket med stedegen jord/masse som på sikt vil revegeteres på en naturlig måte.

Tiltaket ligger ca. 350 m innenfor INON sone 2 (1-3 km) og vil reduseres med 2 km². INON sone 1 (3-5 km) vil reduseres med ca. 1,2 km². FM mener ei av de viktigste problemstillingene ved en utbygging er knyttet til reduksjon av INON-områder. Kjell Vingen mener det er på høy tid å sørge for at innskrenking av INON-områder stoppes, og at dette i seg selv er god nok grunn til at tiltaket ikke må tillates. I MIKRAST vurderes en utbygging tilsvarende alternativ 1 som "stor" miljøkonsekvens og en utbygging tilsvarende alternativ 2 som "liten" konsekvens. Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag støtter denne vurderingen og mener at prosjektet er et alvorlig inngrep det er spesielt viktig å unngå.

NVE er klar over at INON har den svakhet at systemet ikke skiller mellom inngrepenes omfang og art og at et inngrepsfritt område kan oppleves som urørt selv etter et inngrep. Dette avhenger i stor grad av hvor inngrepet er plassert og hvordan det utformes/utføres. I dette tilfellet mener NVE at den omsøkte inntaksplasseringen og øvre deler av rørgatetrasé vil gjøre at området ikke lengre vil fremstå som urørt. NVE er enig i at tap av INON-områder er en ulempe, og dette må til slutt veies opp mot fordelene ved dette prosjektet. Vi har likevel i vurderingen merket oss at det er et relativt lite areal som bortfaller slik at dette i seg selv ikke er avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Kulturminner

Det finnes spor etter eldre kvern- og sagbruksdrift i den berørte elvestrekningen. FK ber om at det i en ev. anleggs- og driftsfase tas hensyn til konstruksjonsrestene og at en i størst mulig utstrekning unngår å fjerne eller skade dem. Skulle en under arbeidets gang støte på noe som kan være et automatisk fredet kulturminne skal arbeidet stanses og regional kulturminnemyndighet varsles. En konsesjon vil inneholde krav om varsling dersom det støtes på eldre kulturminner under anleggsarbeid.

Reindrift

Det berørte området brukes til reinbeite hele året og er definert som kalvingsområde. Fosen reinbeitedistrikt opplyser at reinen benytter hele området fra planlagt inntaksdam (alt. 1), rørgatetrasé og kraftverkstasjon. Området ved inntaksdam og øvre trasé er mest brukt. De nedre områdene blir særlig benyttet på vårtid. Trekk og flyttlei går like ovenfor planlagt inntaksdam. Fosen reinbeitedistrikt anser rørgatetraseen som uproblematisk om den graves ned i hele sin lengde, men påpeker at traseen kan bli en ledevei for rein ned til innmark i Sordalen. Som avbøtende tiltak foreslår reinbeitedistriktet og Reindriftsforvaltningen å stenge vei til kraftstasjonsbygningen med grind samt at eksisterende gjerder rundt innmark ved Vinnangårdene opprustes slik at de hindrer reinen å oppsøke dyrka mark. Søker opplyser at den eksisterende veien inn til den omsøkte kraftstasjonsplasseringen er stengt med grind allerede og vil fortsatt være det i fremtiden. Inngjerding av dyrka mark er tiltak som grunneierne selv må vurdere uavhengig av utfall av søknad.

Fosen reinbeitedistrikt er usikker til hvordan isforholdene vil bli i inntaksbassenget. Søker mener at isforholdene i bassenget avhenger av vinterstabilitet og at kjøringen i kraftverket ikke vil påvirke isforholdene i bassenget.

Fosen reinbeitedistrikt bemerker videre at ev. bratte fjellvegger og isforhold ved inntaksdam ved alternativ 1 kan bli uheldig for rein og andre dyr som ev. forviller seg dit. Søker påpeker at det kun er ved den lille fossen, der vannet kommer ned i bassenget at det vil være bratte sider, ellers langs begge sider av bassenget er det slakke skråninger med vegetasjon på. Bassenget dekker et areal på 300-500 m² og vil lett kunne gjerdes inn.

Etter NVEs vurdering er det viktig at det legges til rette for at inngrepsområdene for spesielt vei og rørtrase tilbakeføres så langt det er mulig. NVE ser i den sammenheng fordelene med at veien opp til inntaket nedgraderes til en standard som egner seg for terrengkjøretøy. NVE er enig med reinbeitedistriktet og Reindriftsforvaltningen om at veien til kraftstasjonen skal stenges med grind. Etter NVEs oppfatning vil også dette kunne bidra til at ev. ferdsel i området reduseres, og at det dermed ikke medfører økt forstyrrelse for rein. NVE mener at arbeid i anleggsperioden ikke skal komme i konflikt med flytting av rein. Ved en ev. konsesjon til bygging av Gullbergelva kraftverk vil NVE sette vilkår om at vei til kraftstasjonen skal stenges med grind, og at utbygger tar kontakt med berørt reinbeitedistrikt for å avklare tidspunkt for anleggsperiode.

Samfunnsmessige virkninger

Søker legger vekt på at tiltaket vil gi et positivt bidrag med ny fornybar energi til den norske kraftforsyningen. Kjell Vingen mener dette bidraget er marginalt i nasjonal sammenheng. Søker trekker frem at tiltaket vil være meget god distriktpolitikk og vil gi ringvirkninger for grenda Sørvalen og Åfjord kommune i form av skatteinntekter, kjøp av lokale varer og tjenester og arbeidsplasser i anleggsfasen. NVE vurderer de samfunnsmessige og miljømessige konsekvensene i hver sak, og gjør en avveining mellom positive og negative virkninger. Dette er en integrert del av vår behandling.

Oppsummering

En utbygging etter alternativ 1 i omsøkt plan, vil gi om lag 8,0 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. I 2010 klarerte NVE om lag 0,9 TWh ny energi fra småkraftverk. De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. NVE mener at så lenge disse interessene ikke er av stor verdi eller dersom de kan avbøtes i tilstrekkelig grad gjennom vilkår, så kan det gis konsesjon til tiltaket. De tiltakene som får konsesjon vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

For at den rike mosefloraen og de fuktighetskrevene kystartene ved Blåfjellfossen samt annen vassdragstilknyttet flora og fauna, til en viss grad skal bli tatt vare på, mener NVE at det bør opprettholdes en minstevannføring hele året.

Dersom dammen flyttes ca. 30 – 50 m videre oppstrøms mot den øverste lille fossen, og rørtraseen legges slik at den ikke kommer i konflikt med den gamle ferdselsåra like ved planlagt inntak og området med gammelskog, er virkningene etter vår vurdering akseptable.

NVE legger også vekt på at en utbygging vil gi varige inntekter til søker, kommune og stat, samt at i anleggsfasen vil det bli nye arbeidsplasser og økt lokal verdiskapning.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Gullgruva Kraft A/S tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Gullbergelva kraftverk etter alt. 1. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til energiloven

Gullgruva kraft AS har framlagt planer om installasjon av elektrisk høyspentanlegg som innebærer 150 m med 22 kV jordkabel til eksisterende linjenett.

Virkningene av linjetilknytningen inngår i NVEs helhetsvurdering av planene, og er ikke avgjørende for konsesjonsvedtaket.

Trønder Energi Nett AS er områdekonsesjonær og skal ifølge søknaden stå for bygging og drift av anlegget. Vi finner det ikke nødvendig med en egen anleggskonsesjon etter energiloven for høyspenttilknytning til 22 kV nett. Nødvendige høyspentanlegg, inkludert transformering, kan bygges i medhold av nettselskapets områdekonsesjon.

NVE har ikke gjort en grundig vurdering av kapasiteten i nettet, og tiltakshaver er selv ansvarlig for at avtale om nettilknytning er på plass før byggestart. NVE vil ikke behandle detaljplaner før tiltakshaver har dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet og at kostnadsfordelingen er avklart. Slik dokumentasjon må foreligge samtidig med innsending av detaljplaner for godkjenning, jf. konsesjonsvilkårenes post 4.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs konsesjon og fastsettelse av minstevannføring:

Middelvannføring	l/s	903
Alminnelig lavvannføring	l/s	58
5-persentil sommer	l/s	45,5
5-persentil vinter	l/s	58,5
Største slukeevne	l/s	1680
Største slukeevne i % av middelvannføring	%	186
Minste slukeevne	l/s	70

I følge konsesjonssøknaden har Gullgruva Kraft A/S planlagt å slippe minstevannføring på 60 l/s hele året. Åfjord kommune forutsetter en minstevannføring på 60 l/s.

Maksimal slukeevne i Gullbergelva kraftverk tilsvarer ca. 190 % av middelvannføringen. Den naturlige dynamikken på berørt elvestrekning vil i stor grad forsvinne og vil i lengre perioder

domineres av minstevannføringsslipp. Restfeltet alene bidrar i gjennomsnitt bare med ca. 132 l/s ved kraftstasjonen.

FM mener foreslått minstevannføring bør økes vesentlig for å ta vare på miljøkvalitetene, spesielt tilknyttet Blåfjellfossen. FM påpeker også at en vesentlig mindre del av vannføringen bør utnyttes for å redusere periodene med minstevannføring. Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag mener at ei utbygging som medfører sterk reduksjon i naturlig vannføring store deler av året, kan påvirke fuktkrevende vegetasjon ved Blåfjellfossen.

Reduksjon i slukeevne vil i liten grad gi endringer i antall dager med overløp med mindre reduksjonen blir betydelig. NVE mener ikke at vassdraget har kvaliteter som gir grunnlag for å endre en slukeevne som er på et vanlig nivå for slike typer vannkraftanlegg.

NVE vurderer at det er viktig at det slippes minstevannføring både sommer og vinter for å opprettholde livsvilkår for vassdragstilknyttet flora, bunndyrfauna, fisk og andre arter som lever i, av og langs elva. Videre er det viktigst å ha en tilstrekkelig minstevannføring i vekstsesongen for å ta vare på de fuktighetskrevene artene særlig tilknyttet Blåfjellfossen. En utbygging vil, etter NVEs syn, føre til en viss forringelse av landskapsopplevelsen i prosjektområdet og sannsynligvis en mindre produksjon av bunndyr og insekter i elva.

Ut fra dette fastsetter NVE en minstevannføring på 40 l/s fra 1.10-30.4 og 100 l/s fra 1.5-30.9. I forhold til søknaden vil dette si 20 l/s mindre minstevannføring om vinteren, og 40 l/s mer minstevannføring om sommeren. Dette vil gi noenlunde samme produksjon som oppgitt i søknaden. Samlet produksjon vil da bli på ca. 8.0 GWh/år.

Dersom tilsiget er mindre enn minstevannføringskravet, skal hele tilsiget slippes forbi. Kraftverket skal i slike situasjoner ikke være i drift.

Det skal etableres en måleanordning for registrering av minstevannføring. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen skal godkjennes gjennom detaljplanen. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares så lenge anlegget er i drift.

Ved alle steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om vannslippbestemmelser som er lett synlig for allmennheten. NVE skal godkjenne merking og skiltene utforming og plassering.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Kraftverket skal kjøres jevnt og i takt med tilsiget. Inntaksbassenget skal ikke benyttes til å oppnå økt driftstid, og det skal kun være små vannstandsvariasjoner knyttet til opp- og nedkjøring av kraftverket. Dette er primært av hensyn til naturens mangfold og mulig erosjonsfare.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Vi viser til våre merknader foran under avsnittet forholdet til energiloven. NVE vil ikke godkjenne detaljplanene før det er dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet og at kostnadsfordelingen er avklart, jf. våre merknader foran under avsnittet "Forholdet til energiloven".

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Inntak (kote)	Ca. kote 299
Kraftstasjon (kote)	93 moh
Valg av alternativ	1
Største slukeevne	1680 l/s
Minste slukeevne	70 l/s
Vannvei	Helt nedgravd.
Spesielle føringer for rørgate	Ikke berøre gammelskogen i Blåfjellfossens nærområde. Ta hensyn til gammel ferdselsåre like ved planlagt inntak.
Vei	Midlertidig anleggsvei, skal nedgraderes til kjørbare sti for terrengkjøretøy etter utbyggingen. Skal følge rørgaten. Permanent eksisterende vei til kraftstasjon. Veien til kraftstasjonsbygningen stenges med grind for å hindre at rein ledes ned mot dyrka mark.

Mindre endringer kan godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen.

Detaljerte planer for miljø, landskap og sikkerhet skal forelegges NVEs regionkontor i Trondheim og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

Inntaksdammen forutsettes trukket tilbake fra fossenakken dvs flyttes noe (ca. 30-50 m) oppstrøms omsøkte damplassering. Eksakt plassering avgjøres gjennom detaljplangodkjenningen.

Rørgaten skal graves ned på hele strekningen dersom NVE ikke godkjenner annet av miljømessige hensyn.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Andre merknader

"Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker" gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller

gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Det er søkt etter forurensningsloven om tillatelse til å gjennomføre tiltaket. Det må søkes Fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.

Forholdet til EUs vanndirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder DN/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttene av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.